

REGLEMENTERING

OP HET VLAK VAN CIVIELE VEILIGHEID IN FRANKRIJK EN BELGIË

Project ondersteund door INTERREG

Interreg

France-Wallonie-Vlaanderen

UNION EUROPÉENNE
EUROPESE UNIE

ALARM FWV

www.interreg-alarm.eu

"Elkaar beter kennen om elkaar beter te beschermen"

Hoofdpartner

Yves VAN DE VLOET, Europees Forum voor Stadsveiligheid

Membres du module 5

Anne MARTENS, Diensten van de gouverneur van de provincie West-Vlaande

Aurélië GUSTAVE, Kotaris

Barbara MATON, Institut Provincial de Formation du Hainaut (IPFH)

Cindy ROHART, Diensten van de gouverneur van de provincie Henegouwen

Dominique MIZERA, Europese metropool Rijsel

Emma PRUDHOMME, EMIZ Nord

Franck COQUEL, Service Départemental d'Incendie et de Secours 59

Guillaume BINET, Europese metropool Rijsel

Marcel SMITS, Diensten van de gouverneur van de provincie Henegouw

Marie NICODEME, Prefectuur Nord

Martí NAVARRO REGÀS, Europees Forum voor Stadsveiligheid

Nour KANAAN, Université Paris-Dauphine

Saskia VANHOVE, Diensten van de gouverneur van de provincie West-Vlaanderen

Verantwoordelijke uitgever

YVES VAN DE VLOET, rue Maes 33, 1050 Brussel – België

© Foto's

Jean-Pierre PATERNOSTER, Yves VAN DE VLOET, SDIS 59 - Pascal ROSSIGNOL

ALARM FWV
www.interreg-alarm.eu

Inhoudsopgave

1. Woord vooraf	5
2. De betrekkingen tussen België en Frankrijk : een diepgaande en historische band	7
2.1. Meer dan dertig jaar grensoverschrijdende samenwerking.....	7
2.2. De EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai	8
3. Territoriale actoren en actieradius	9
3.1. De Franse burgemeestere	9
3.2. Intergemeentelijke samenwerking - zich samen inzetten voor bescherming	10
3.3. De Belgische burgemeester	10
4. De gemeentelijke noodplannen	13
4.1. Inhoud van de plannen	13
4.2. Inventarisering van de plannen	14
4.2.1. Stand van zaken aan Franse zijde	14
4.2.2. Stand van zaken aan Belgische zijde	14
5. Gedeelde verantwoordelijkheden van de overheden	15
5.1. Op lokaal vlak - de Franse burgemeester	15
5.1.1. Aansprakelijkheid van de burgemeester in verband met de bevoegdheden van de gemeentepolitie ..	15
5.1.2. Aansprakelijkheid van de burgemeester inzake de uitreiking van vergunningen in het kader van de ruimtelijke ordening	15
5.1.3. Beperkte of gedeelde aansprakelijkheid	16
5.1.4. De voornaamste grondteksten van het « Franse » lokale recht op het vlak van risicobeheer	16
5.2. Op lokaal vlak - de Belgische burgemeester	17
5.2.1. Inleiding	17
5.2.2. Principes van de burgerlijke aansprakelijkheid.....	17
5.2.3. De burgerlijke aansprakelijkheid van de burgemeester	18
5.2.4. Principe van strafrechtelijke aansprakelijkheid.....	18
5.2.5. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van de burgemeester.....	19
5.2.6. Versoepelingsmechanismen.....	19
5.2.7. Verband met de noodplanning en het crisisbeheer	20
5.2.8. De voornaamste grondteksten van het « Belgische » lokale recht.....	21
5.3. Rol van de Staat	21
5.3.1. Franse zijde	22
5.3.2. Belgische zijde.....	23
6. Reglementeringen op het vlak van civiele veiligheid, historisch overzicht ..	24
6.1. In Frankrijk	24
6.1.1. Historische momenten die mee de wetgeving op het vlak van civiele veiligheid hebben bepaald	24
6.1.2. De belangrijkste teksten	25
6.2. In België.....	26
6.2.1. Historische momenten die mee de wetgeving op het vlak van civiele veiligheid hebben bepaald.....	26
6.2.2. De belangrijkste teksten	27
7. De Belgische en Franse brandweerkorpsen.....	28
7.1. Hervorming van de brandweerkorpsen in België.....	28
7.2. Overdracht van de brandweerkorpsen aan de departementen in Frankrijk	29

8. Bijzondere schikkingen en overeenkomsten in geval van een ramp of zwaar ongeval	30
8.1. Internationaal kader	30
8.2. Europees kader.....	30
8.2.1. Europees mechanisme voor civiele bescherming	30
8.2.2. Het Coördinatiecentrum voor respons in noodsituaties (ERCC)	31
8.2.3. De Europese pool voor civiele bescherming	32
8.2.4. Preventie, voorbereiding en opleiding	32
8.2.5. Een betekenisvolle praktijk inzake interregionale samenwerking: de Interregionale Parlementaire Raad IPR	32
8.2.6. Voornaamste teksten.....	33
8.2.7. Rechtskader voor grensoverschrijdende samenwerking.....	33
8.2.8. Frans-Belgische samenwerking op het vlak van civiele veiligheid	34
9. Conclusie	36
10. Terminologie	38
11. Bijlagen.....	41

1. Woord vooraf

Met dit document kan de lezer de specifieke regelgevingen die in Frankrijk en België inzake civiele veiligheid worden toegepast, beter begrijpen.

Het werk kadert volkomen in de logica van de Frans-Belgische grensoverschrijdende samenwerking.

De betrekkingen tussen Frankrijk en België zijn historisch en tekenden het politieke, economische, sociale en culturele leven van beide landen.

België is immers de grootste zesde handelspartner van Frankrijk. Frankrijk is de op twee na grootste leverancier en de op één na grootste klant van België.

De voornaamste sectoren zijn: automobielconstructie, aardgas, olieraffinage en farmaceutische preparaten.

2100 Franse filialen met in totaal zo'n 151.500 werknemers zijn in België aanwezig: Carrefour, Décathlon, Fnac, Thalys, Luminus, Engie-Electrabel, Sanofi, Total, ...

2000 in Frankrijk gevestigde ondernemingen worden gecontroleerd door een Belgische investeerder en stellen 130.000 mensen te werk, met name in de vastgoedsector, de verwerkingsindustrie, de financiële activiteiten en de verzekeringen.

Om en bij de 38.000 Fransen werken in België en ongeveer 8300 Belgen zijn in Frankrijk, en dan vooral in de grenszone, tewerkgesteld.

De grenszone wordt gekenmerkt door een uitgesproken economische activiteit en is een bron van tewerkstelling; daardoor is ze echter onvermijdelijk ook een voor beide landen gezamenlijk risicogebied aan weerszijden van een grens van meer dan 600 km lang, met gevolgen voor 5 miljoen inwoners. 537 Franse en 83 Belgische burgemeesters, 3 prefecten en 4 gouverneurs moeten daarmee omgaan.

De werkzaamheden die worden gerealiseerd in het kader van het ALARM-project, een programma dat door het INTERREG V-programma van de Europese Unie wordt gefinancierd, hebben duidelijk aangetoond hoezeer met de grensoverschrijdende dimensie van de risico's rekening moet worden gehouden. Daarom hebben we geprobeerd om de industriële en natuurlijke risico's te lokaliseren en te kenschetsen en de eigenheid te bepalen van de transportkanalen, spoor-, verkeers- en waterwegen.

We hebben gemeten in welke mate luchtverontreiniging, een (zee)overstroming, een nucleair incident zich niet laat tegenhouden door de administratieve grenzen van onze twee landen.

Verder heeft het ALARM-project geïdentificeerd welke hulpverleningsmiddelen en bijstandsvoorzieningen aan weerszijden van de grens op korte tijd ingeschakeld kunnen worden als zich een zwaar ongeval of ramp voordoet, maar ook voor dagelijkse hulpverlening aan personen.

Centraal in dit document staat de taak van de lokale overheden die instaan voor de veiligheid van de burgers, met name door toedoen van, in Frankrijk, de Plans Communaux de Sauvegarde en, in België, de Gemeentelijke nood- en interventieplannen voor hulpverlening.

Steeds vaker komen de hulpdiensten en brandweer van de grensstreek tussenbeide in het buurland en dit, tot grote tevredenheid van de lokale verkozenen en de Franse en Belgische burgemeesters.

Een eerste voorbeeld van deze benadering is de ramp van Gellingen in België, waar bleek in welke mate de steun van SDIS Nord en SAMU Nord doorslaggevend was bij de evacuatie van gewonde en verbrande slachtoffers, maar ook in de strijd tegen de brandhaarden die ontstaan waren door de explosie van de gasleiding op 30 juli 2004, met 24 doden en meer dan 132 slachtoffers in het ziekenhuis tot gevolg.

Op 18 juli 2019 ondertekenden de Belgische en Franse autoriteiten een administratieve regeling betreffende bijstand en hulpverlening in de grensstreek tussen België en Frankrijk.

Deze regeling voorziet dat beide landen elkaar makkelijk bijstand kunnen verlenen, in geval van recorrente (brand, verkeersongeval, bijstand aan personen in gevaar, ...) of punctuele risico's (overstroming, industrieel ongeval, ...).

Deze regeling is het resultaat van een toenadering tussen de lokale verkozenen van weerszijden van de grens en werd geconcretiseerd door de ondertekening van lokale uitvoeringsprotocols, waarbij de prefecten van de departementen en Zones de défense et de sécurité aan de grens, alsook de voorzitters van de Belgische hulpverleningszones en de gouverneurs betrokken zijn.

We hopen dat dit overzicht van de reglementering over civiele veiligheid in Frankrijk en België zal bijdragen tot de doelstelling waarvoor alle partners van het ALARM-project zich hebben ingezet: « Elkaar beter kennen om elkaar beter te beschermen »

2. De betrekkingen tussen België en Frankrijk: een diepgaande en historische band

2.1. Meer dan dertig jaar grensoverschrijdende samenwerking

Deze samenwerking steunt onder meer op de volgende juridische grondslagen:

- Gezamenlijke verklaring van 1 oktober 1985 tussen de Regionale raad Nord-Pas de Calais en de Waalse Gewestexecutieve;
- Gezamenlijke verklaring van 30 mei 1989 voor een Programme d'action et de coopération transfrontalier (PACTE).

Sinds 1990 overigens, schept INTERREG, een Europees programma voor territoriale samenwerking, een kader voor de ontwikkeling van gezamenlijke oplossingen op het vlak van stads-, plattelands- en kustontwikkeling, economische ontwikkeling en milieubeheer en dan in het bijzonder wat het grensoverschrijdende luik betreft (INTERREG A). De programma's INTERREG I, II (1994-1999), III (2000-2006) en IV (2007-2013) hebben op die manier bijgedragen aan meer dan 500 grensoverschrijdende projecten op de volgende domeinen:

- Voortgezette vorming;
- Milieubeheer en -behoud;
- Grensoverschrijdende integratie op de arbeidsmarkt en sociale integratie;
- Valorisatie van het grensoverschrijdende toeristische en culturele potentieel;
- Toenadering tussen de burgers in de INTERREG V-zone;
- Bevordering van de ontwikkeling van de grensoverschrijdende diensten;
- Bevordering van de groei van de mobiliteit.

Het ALARM-project, dat onder het INTERREG V-programma valt, werd op 1 oktober 2016 officieel gelanceerd en heeft betrekking op België en twee Franse regio's (Hauts-de-France en Grand-Est).

Centraal staan de territoriale problemen van de Zone Noord-Europa en de bedoeling is om de samenwerking tussen de hoofdrolspelers te kapitaliseren en zo bij te dragen tot de economische competitiviteit, met respect voor duurzame en evenwichtige ontwikkeling van het grondgebied in kwestie.

Het Europees programma voor territoriale samenwerking INTERREG V A France-Wallonie-Vlaanderen (2014-2020) moet – net zoals INTERREG IV (APPORT) - economische en sociale uitwisselingen tussen de vijf grensgebieden in de hand werken: Nord-Pas de Calais, Champagne-Ardenne en Picardië in Frankrijk; Wallonië en Vlaanderen in België. Het wil gemeenschappelijke bevoegdheden samenvoegen en tegelijkertijd de rijkdommen van elke betrokken regio valoriseren ten gunste van de inwoners van de zone. Met het oog daarop werden ontmoetingen gehouden (grensoverschrijdende workshops in Jeumont en Kortrijk) en werkzaamheden gerealiseerd (maandelijkse bijeenkomsten van werkgroepen) om de dynamiek van de Frans-Belgische samenwerking te consolideren. Bovendien werden ook een aantal grootschalige grensoverschrijdende oefeningen en trainingen georganiseerd om de werkmethodes van de verschillende actoren van weerszijden van de nationale grens te testen (oefening in Moeskroen in 2016, oefening opleidingsschool Henegouwen in november 2018).

Dit INTERREG V-programma zal wat doelstellingen betreft, veel verder kunnen reiken dan het APPORT-programma (INTERREG IV), dat reeds voorrang verleende aan het beheer van

natuurlijke en technologische middelen en risico's. Dankzij dit INTERREG V wordt meer bepaald het door het vorige project gedekte geografische werkingsgebied uitgebreid : maar liefst 26 Franse, Waalse en Vlaamse partners werken eraan mee en voortaan wordt ook nagedacht over dagelijkse samenwerking bij courante risico's.

2.2. De EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai

De Europese metropool Rijsel (MEL) was altijd al nauw bij de grensoverschrijdende samenwerking betrokken, meer bepaald sinds 1991, via de Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Intercommunes (GPCI).

Op 12 juni 2006 keurden de parlementariërs van de Frans-Belgische parlementaire werkgroep de tekst « Voorstel voor de organisatie van een governancestructuur voor de Frans-Belgische Rijselse metropool » goed.

Verordening (EG) nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) vormde een rechtskader om deze grensoverschrijdende governance te concretiseren door een nieuwe fase aan te vatten.

De Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, die op 28 januari 2008 werd opgericht, is met andere woorden een EGTS, een structuur op verschillende niveaus met 14 partners en een grondgebied dat 152 Franse en Belgische gemeenten dekt.

In de Eurometropool zijn alle actoren voor de ontwikkeling van de Frans-Belgische metropool aanwezig en hij werd opgericht om doeltreffende en coherente grensoverschrijdende samenwerking binnen de zone in kwestie te bevorderen.

Door alle bevoegde instellingen te integreren leidt de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai tot een verbetering van :

- het overleg, de dialoog en het politieke debat ;
- de grensoverschrijdende samenhang op de schaal van heel het grondgebied ;
- de draagwijdte en de verwezenlijking van projecten waarmee de gezamenlijk uitgewerkte ontwikkelingsstrategie ten uitvoer wordt gebracht ;
- het dagelijks leven van de inwoners van de Frans-Belgische metropool.

De Eurometropool beslaat een grondgebied dat op basis van de gemeentegrenzen werd afgebakend, en is door zijn werking representatief voor de grensoverschrijdende werkelijkheid.

Dit referentiegebied, de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, wordt gevormd door de perimeter van de MEL in Frankrijk en in België door de Waalse arrondissementen Moeskroen, Doornik en Aat en de Vlaamse arrondissementen Kortrijk, Ieper, Roeselare en Tielt. De grondgebieden, steden en gemeenten die zich niet binnen het referentiegrondgebied bevinden, maar er wel aan grenzen of niet veraf liggen, kunnen bij de werkzaamheden van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai worden betrokken als de leden daarvoor hun instemming geven. Het gaat met andere woorden om ongeveer 2,1 miljoen inwoners.

3. Territoriale actoren en actieradius

3.1. De Franse burgemeestere

In Frankrijk wordt de burgemeester verkozen en hij treedt in de gemeente op als vertegenwoordiger van de overheid. Hem worden verschillende taken toevertrouwd op het vlak van civiele, maar ook openbare veiligheid. Zo moet hij:

- l'alerte et l'information des populations;
- l'appui aux services d'urgence;
- le soutien des populations (hébergement, ravitaillement, etc.);
- l'information des autorités.

Volgens artikel L2212-2 van de Code général des collectivités territoriales moet hij « rampen en plagen, alsook allerhande vormen van vervuiling voorkomen, als daar zijn: brand, overstroming, dijkbreuk, grond- of steenverschuivingen, lawines of andere natuurgevallen, epidemische en besmettelijke ziekten, epizoötiën. Verder moet hij zo snel mogelijk alle nodige bijstands- en hulpmaatregelen nemen en indien nodig de tussenkomst van hogere instanties inroepen ».

De wet van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid bevestigt de prerogatieven van de burgemeester inzake civiele veiligheid en de juridische grondslagen voor een gedeelde bevoegdheid tussen burgemeester en prefect (zie volgend schema) wat betreft de Direction des opérations de secours (DOS).

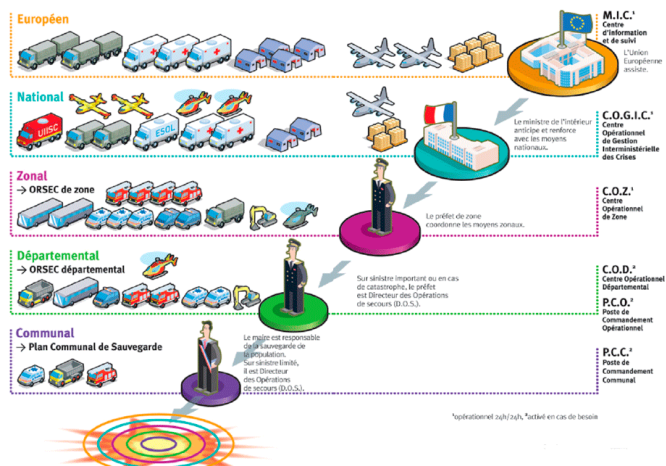
De burgemeester is de belangrijkste Directeur des Opérations de Secours (DOS) op het grondgebied van zijn gemeente. In dat verband:

- leidt en coördineert hij de acties van alle tussenkomende partijen;
- zorgt hij voor de (coördinatie van de) communicatie;
- informeert hij de hogere bestuursniveaus;
- anticipeert hij op de gevolgen van de gebeurtenis;
- mobiliseert hij de publieke en privémiddelen op het grondgebied waarvoor hij bevoegd is.

Over het algemeen genomen neemt de burgemeester de DOS voor zijn rekening binnen de grenzen van zijn gemeente en dat, tot de prefect die verantwoordelijkheid overneemt als dat nodig zou blijken.

Krachtens artikel L731-3 van de Code de la sécurité intérieure (Wetboek binnenlandse veiligheid) moet elke Franse gemeente die aan een van de onderstaande voorwaarden voldoet, over een Plan communal de sauvegarde (PCS) beschikken:

- de gemeente moet een goedgekeurd PPR (Plan de Prévention des Risques) hebben;
- de gemeente valt onder het toepassingsgebied van een PPI (Plan Particulier d'Intervention).

Tot slot is er ook nog het Document d'Information Communal sur les Risques Majeurs (DICRIM), dat door de burgemeester wordt opgesteld, en in het gemeentehuis gratis geraadpleegd kan worden. Het moet de burger informatie verstrekken over:

- natuur- en technologische risico's;
- gevolgen voor personen en eigendommen;
- individuele en collectieve preventie-, beschermings- en beveiligingsmaatregelen die werden doorgevoerd;
- significante gebeurtenissen en ongevallen die zich in de gemeente hebben voorgedaan (circulaire van 20 juni 2005);
- middelen om bij een incident of gevaar alarm te slaan.

3.2. Intergemeentelijke samenwerking - zich samen inzetten voor bescherming

In Frankrijk voorziet artikel L. 731-3 van de Code de la sécurité intérieure de mogelijkheid om een Plan intercommunal de sauvegarde (PICS) uit te werken. Het PICS definieert een intergemeentelijke voorziening voor crisisbeheer en wederzijdse terbeschikkingstelling van middelen en competenties.

Het wordt uitgevaardigd door de voorzitter van de Etablissement Public de Coopération Intercommunale (EPCI) en door de burgemeesters van elk van de betrokken gemeenten. Elke burgemeester heeft op het grondgebied van zijn gemeente beslissingsbevoegdheid op het vlak van crisisbeheer en moet de bevolking waarschuwen en in veiligheid brengen.

Behalve een PICS kunnen ook enkele goede praktijken worden ingevoerd:

- Ondersteuning van de intergemeentelijke samenwerking inzake crisisbeheer (operationele zaal voor crisisbeheer, enz.);
- Organisatie van gezamenlijke oefeningen;
- Organisatie van opleidingen voor de gemeentelijke actoren inzake crisisbeheer;
- Terbeschikkingstelling van gemeentelijke middelen, aanschaf van gezamenlijke middelen die alle gemeenten ten goede kunnen komen (alarmautomaat, noodd tenten, bedden, dekens, communicatiemiddelen, enz.);
- Wederzijdse terbeschikkingstelling van gemeentelijke middelen: gemeenten die niet door een gebeurtenis getroffen zijn, kunnen de nodige middelen ter beschikking stellen van gemeenten die ze nodig hebben.

« Het intergemeentelijke niveau is dan ook essentieel om een gezamenlijke oplossing te kunnen bieden indien zich een groot incident voordoet. Intergemeentelijke samenwerking neemt de taak van de gemeenten niet over, maar zorgt voor ondersteuning en bijstand ».

In België zijn er geen intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor de uitwerking van de Gemeentelijke Nood- en Interventieplannen.

3.3. De Belgische burgemeester

Krachtens artikel 133 tot 135 van de Nieuwe Gemeentewet is de burgemeester verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn bevolking. Die verantwoordelijkheid houdt in dat hij onder meer maatregelen moet nemen om risico's zo niet te voorkomen, dan toch te beperken.

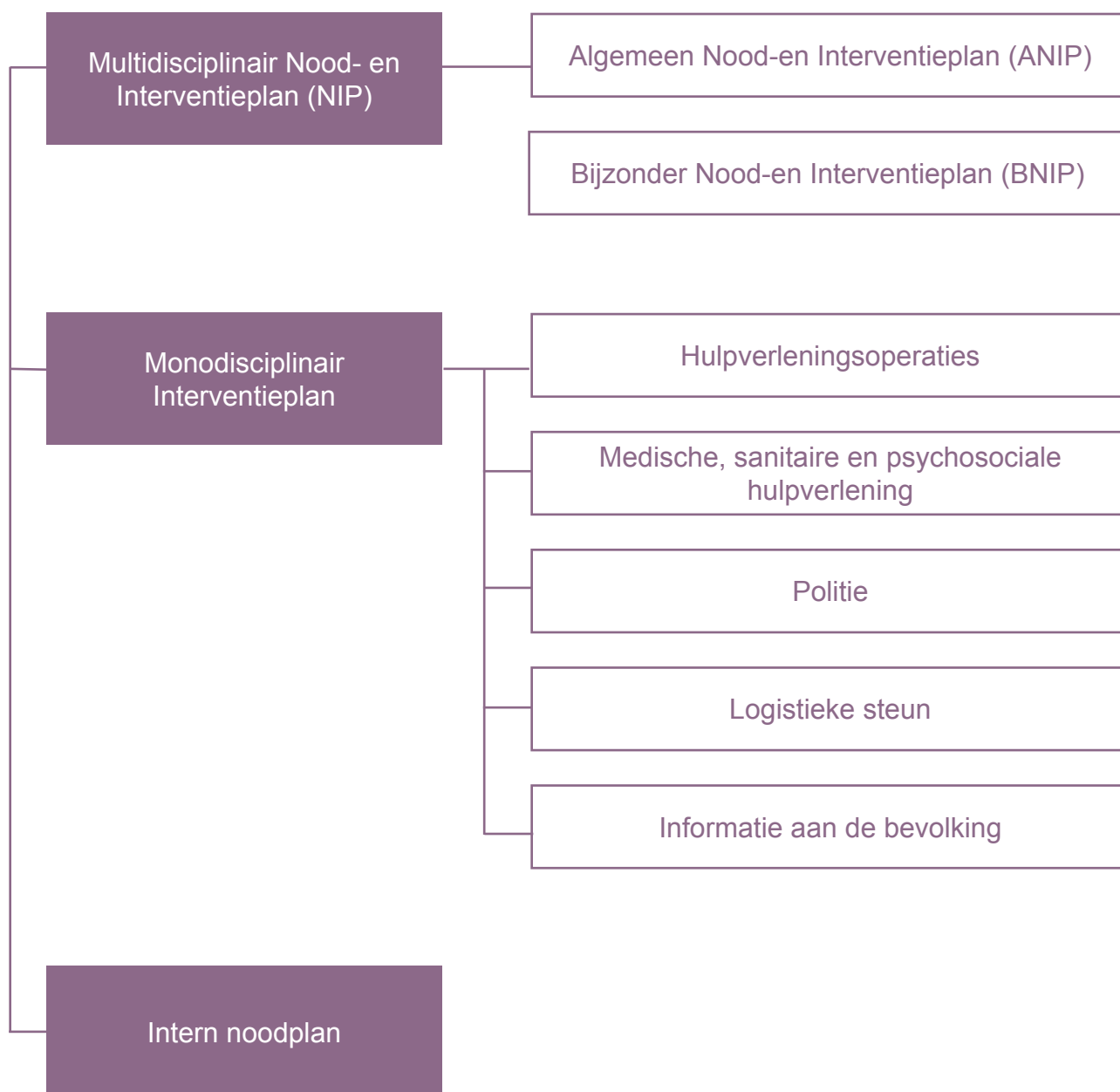
De rechtsleer en jurisprudentie zijn eensluidend over het feit dat deze taak gezien moet worden als een inspanningsverbintenis op grond waarvan de persoon zich er alleen toe verbindt om alle gepaste middelen ter beschikking te stellen om de hem toevertrouwde prestatie te verrichten.

Deze algemene opdracht inzake veiligheid bestaat uit verschillende luiken, waaronder ook het beheer van noodsituaties die zich op het grondgebied van de gemeenten zouden voordoen.

De noodplanning moet de burgemeester helpen bij de voorbereiding van dit crisisbeheer, opdat dit zo goed mogelijk verloopt en dus de kans dat de burgemeester voor een slecht beheer aansprakelijk wordt gesteld, beperkt blijft.

In noodgevallen moet het gemeentelijke noodplan geactiveerd worden om de hulpdiensten zonder verwijl te waarschuwen.

De types van noodplannen

4. De gemeentelijke noodplannen

4.1. Inhoud van de plannen

Met het noodplan moet de crisisorganisatie op maat van de gemeente worden geformaliseerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat het Algemeen Nood- en Interventieplan (ANIP) verplicht is voor alle Belgische gemeenten en voor enkele Franse gemeenten. De bedoeling is om menselijke en materiële middelen te voorzien. Bijgevolg bevat het noodzakelijkerwijze de onderstaande elementen.

Plan Communal de Sauvegarde (France)	Algemeen nood- en interventieplan (België)
Definitie van de risico's voor de gemeente (natuur, industrie) (DICRIM).	Inventaris van de risico's.
Risicoanalyse opgesteld op basis van: het DDRM (Dossier Départemental des Risques Majeurs), het SDACR (Schéma Départemental d'Analyse et de Couverture des Risques), de PPRN's, de PPI's goedgekeurd door de prefect en met betrekking tot het grondgebied.	
Informatie voor de bevolking.	Organisatie van de informatieverstrekking aan de bevolking en aan de getroffen.
Wijze van alarmverspreiding bij de bevolking.	Lijst van de informatiecentra, de gespecialiseerde diensten en hun middelen; aan te wenden communicatiemiddelen en communicatieschema.
De schikkingen die de gemeente heeft getroffen om op elk moment de bevolking te kunnen waarschuwen en informeren en zelf een alarm van de overheid te kunnen ontvangen.	De procedures inzake de alarmering van de bevoegde overheid, van de verantwoordelijken van de verschillende disciplines, alsook van de potentieel betrokken overheden en diensten.
De veiligheidsvoorschriften.	
Kaarten aan de hand waarvan de verschillende gevaren geïdentificeerd kunnen worden.	Kaarten in de risico-inventaris.
Plaatsen waar de bevolking in geval van een crisis terecht kan, en hun capaciteit.	Modaliteiten en middelen voor vervoer, opvang en huisvesting van de getroffen in geval van evacuatie.
Menselijke, materiële en technische middelen die geactiveerd moeten worden (gemeentelijke pool voor civiele veiligheid).	Lijst van de federale, provinciale en gemeentelijke diensten en hun inzetbare middelen.
Organisatie van een oproepdienst (telefoonnummer dat 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar is).	
Oprichting van een gemeentelijke commandopost die de rol van crisiscel op zich kan nemen (locatie en actoren).	Organisatie van de operationele en beleidscoördinatie; modaliteiten inzake afkondiging, opdeling en opschaling van de fasen.
Overzichten van de operationele diensten.	Overzicht van de betrokken functies.

Reflex- en actiefiches, bedoeld voor de verschillende gemeentediensten, bepalen op basis van gevarenkaarten hoe op welk type van risico gereageerd moet worden.	Modelberichten en -formulieren die over een noodsituatie informatie geven, deze bevestigen en het einde ervan aankondigen, alsook het modelformulier voor het logboek.
Voorbeelden van arresten van de burgemeester (verbod zich op de gemeentelijke weg te begeven, arrest inzake dreigende gevaren).	
Modaliteiten voor oefeningen waarmee het PCS getest en de actoren opgeleid kunnen worden	Modaliteiten voor de organisatie van oefeningen, evenals hun frequentie.
Evaringskennis.	Methodologie om de NIP's up-to-date te houden.

4.2. Inventarisering van de planningen

4.2.1. Stand van zaken aan Franse zijde

Zoals hierboven wordt vermeld, moet de burgemeester, op grond van artikel L.731-3 van de Code de la sécurité intérieure, waken over de uitwerking van een Plan communal de sauvegarde (PCS) voor zijn gemeente, als er al een goedgekeurd Plan de prévention des risques (PPR) of een Plan particulier d'intervention (PPI) voor bestaat.

Afhankelijk van de situatie wordt al dan niet een PCS opgesteld. In het departement Nord bijvoorbeeld is de situatie momenteel als volgt:

- 377 PCS zijn verplicht;
- 203 PCS werden gerealiseerd;
- 174 PCS worden nu opgesteld.

4.2.2. Stand van zaken aan Belgische zijde

Alle Belgische gemeenten beschikken over een Algemeen Nood- en Interventieplan (ANIP).

Een groot deel van de gemeenten heeft bovendien Bijzondere Nood- en Interventieplannen (BNIP).

Enkele West-Vlaamse gemeenten stelden een BNIP op voor een eventuele grootschalige overstroming door de zee.

Op provinciaal niveau stelden de Diensten noodplanning van de Belgische gouverneurs onder meer de volgende BNIP's op:

- BNIP hogedrempelige Sevesobedrijven.
- BNIP spoorwegongeval.
- BNIP luchthaven/vliegtuigongeluk.
- BNIP milieuongevallen.
- BNIP terroristische incidenten.
- BNIP afschakelplannen.
- BNIP mass rescue (Noordzee).
- BNIP gevangenis.
- BNIP nucleaire risico's.
- BNIP Brexit.
- BNIP elektriciteitsschaarste.
- BNIP SHAPE (Supreme Headquarters Allied Powers Europe).

Rollenspel met de Belgische en Franse brandweer en de lokale verkozenen van beide landen

5. Gedeelde verantwoordelijkheden van de overheden

5.1. Op lokaal vlak - de Franse burgemeester

De verantwoordelijkheid van de staat en/of de gemeente inzake preventie van grote risico's situeert zich op het vlak van algemene bestuurlijke politie en van beslissingen inzake stedenbouwkunde en grondgebruik.

Twee types van verantwoordelijkheid :

- enerzijds een algemene verplichting om natuurrampen en -rampen van welke aard ook te voorkomen, maatregelen te nemen voor bijstand en hulpverlening en de interventie van de hogere overheid in te roepen (L.2212-2-5° van de Code général des collectivités territoriales - algemeen wetboek territoriale gemeenschappen) ;
- anderzijds een speciale verplichting om in geval van een « ernstig of dreigend » gevaar, de door de omstandigheden vereiste maatregelen te nemen en de hogere overheid op de hoogte te brengen (L.2212-4 van de Code général des collectivités territoriales).

5.1.1. Aansprakelijkheid van de burgemeester in verband met de bevoegdheden van de gemeentepolitie

Krachtens zijn bevoegdheden inzake algemene politie moet de burgemeester grote risico's voorkomen. De gemeente kan administratief aansprakelijk worden gesteld voor veroorzaakte schade. Voor schade ten gevolge van natuurverschijnselen alleen kan de gemeente evenwel niet aansprakelijk worden gesteld als ze geen enkele verplichting verzaakt heeft.

Voor nalatigheid inzake de verplichte preventie daarentegen kan op grond van zware schuld de aansprakelijkheid van de gemeente wel worden ingeroepen.

5.1.2. Aansprakelijkheid van de burgemeester inzake de uitreiking van vergunningen in het kader van de ruimtelijke ordening

Ook bij de uitreiking van vergunningen in het kader van ruimtelijke ordening moet de burgemeester waken over de veiligheid van de inwoners ; doet hij dat niet, dan kan hij daarvoor aansprakelijk worden gesteld.

Als er in de regio al overstromingen waren bijvoorbeeld, moet de burgemeester, die de bouwvergunningen toekent, ook bijzondere beschermingsmaatregelen voorzien om de eigendommen en hun bewoners te vrijwaren van grote risico's in de toekomst, of toch minstens maatregelen die maken dat evacuatie op zeer korte tijd mogelijk is.

De administratieve rechter onderzoekt meer bepaald of de administratie op het ogenblik van de uitreiking van de vergunning wist aan welke risico's de aanvrager blootgesteld was, om dan te oordelen of deze vergunning geweigerd dan wel van de nodige voorschriften voorzien moest worden.

De overheid die de vergunning heeft uitgereikt, wordt aansprakelijk gesteld indien zij aangaande de natuur- of technologische risico's waaraan het perceel of project in kwestie blootgesteld is, over voldoende kennis beschikte om de vergunning te weigeren, dan wel bijkomende voorschriften te eisen. De aansprakelijkheid wordt echter niet ingeroepen als de overheid deze risico's onmogelijk kon kennen op het ogenblik dat de vergunning werd uitgereikt.

5.1.3. Beperkte of gedeelde aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid van de burgemeester kan beperkt worden indien de getroffene een fout of onvoorzichtigheid heeft begaan. Wat dat betreft, mogen de slachtoffers van natuur- of technologische rampen hun plicht om voorzichtig te zijn, niet verzaakt hebben.

Overmacht, dat wil zeggen de onvoorspelbaarheid, uiterlijkheid en onweerstaanbaarheid van een natuurincident, kan weerhouden worden als een reden om de aansprakelijkheid van de burgemeester op te heffen.

5.1.4. De voornaamste grondteksten van het « Franse » lokale recht op het vlak van risicobeheer

Reglementaire teksten	Betreft
Wet nr. 2004-811 van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid	Door deze wet moeten alle bevoegdheden i.v.m. de preventie en de organisatie van de hulpverlening inzake technologische en natuurrampen of terroristische daden worden ingeschakeld.
Wet nr. 2003-699 van 30 juli 2003 betreffende de preventie van natuur- en technologische rampen en de schadevergoeding	Deze wet bevat vier belangrijke punten: de verplichting om de buurtbewoners te informeren, loontrekkenden en onderaannemers te sensibiliseren, de ruimtelijke ordening te beheersen door risicozones te definiëren en het begrip technologische risico's te erkennen. Deze punten werden overgenomen in de Plans de prévention des risques technologiques (PPRT), waarmee het luik « beheer van de ruimtelijke orde » van het preventiebeleid inzake industriële risico's rondom hogedrempel-Sevesosites ten uitvoer wordt gebracht.
Code de l'environnement (milieuwetboek): L.125-2 betreffende het recht op informatie.	De burgers hebben recht op informatie over de grote risico's waaraan ze in sommige delen van het grondgebied blootgesteld zijn, en over de beschermingsmaatregelen die voor hen werden genomen. Dit recht is van toepassing op voorspelbare technologische en natuurrisico's. De burgemeester van gemeenten van het grondgebied waarvoor een Plan de prévention des risques naturels prévisibles werd voorgeschreven of goedgekeurd, informeert de bevolking minstens om de twee jaar - via openbare vergaderingen in de gemeente of om het even welke andere geschikte weg - over de kenmerken van het/de gekende natuurrisico('s) in de gemeente, de mogelijke preventie- en beschermingsmaatregelen, de bepalingen van het plan, de alarmmodaliteiten, de organisatie van de hulpverlening, de door de gemeente genomen maatregelen om het risico te beheren, alsook over de waarborgen voorzien in artikel L. 125-1 van de Code des assurances (Verzekeringswetboek).
Code général des collectivités territoriales: art L.1424-3, L.1424-4, L.2211-1, L.2212-2, L.2212-4 en L.2215-1	De bevoegdheid van de burgemeester inzake de algemene politie is een tegelijkertijd historisch en essentieel onderdeel van de Franse voorziening voor civiele veiligheid en dateert van de wetgeving van 1789/1790 en de Loi d'organisation municipale (Wet gemeentelijke organisatie) van april 1884. De grote principes zijn nu opgenomen in artikel L.2211-1, L.2212-2, L.2214-4 en L.2215-1 van de Code général des collectivités territoriales. Het gaat om een verplichte bevoegdheid die de burgemeester ten volle en permanent op zich dient te nemen, maar ook een eigen bevoegdheid die hem rechtstreeks door de wet wordt toegekend.

Decreet nr. 90-918 van 11 oktober 1990 betreffende de uitoefening van het recht op informatie over risico's

Dit decreet omschrijft de inhoud en vorm van de informatie waar personen die mogelijk aan grote risico's blootgesteld zijn, krachtens artikel 21 van de hoger genoemde wet van 22 juli 1987 toegang toe moeten hebben, alsook de modaliteiten om deze informatie te kennen te geven aan de doelgroep (DICRIM).

5.2. Op lokaal vlak - de Belgische burgemeester

5.2.1. Inleiding

Hierna worden beschreven :

- De principes van burgerlijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid, in het algemeen en specifiek toegepast op de burgemeester ;
- De versoepelingsmechanismen ;
- De link met de opdrachten van de burgemeester inzake noodplanning en crisisbeheer.

Het gaat uitsluitend om theoretische principes. De uiteindelijke beslissing wordt geval per geval genomen door de gerechtshoven en rechtbanken in uitoefening van hun beoordelingsbevoegdheid.

5.2.2. Principes van de burgerlijke aansprakelijkheid

De bedoeling van de burgerlijke aansprakelijkheid is dat schade aan personen of eigendommen ten gevolge van een daad (artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek) of nalatigheid (artikel 1383 van het Burgerlijk Wetboek) wordt vergoed.

Om iemand burgerlijk aansprakelijk te stellen, moet aan elk van de volgende drie voorwaarden voldaan zijn en ze moeten ook bewezen zijn :

a) Fout

Elke daad of nalatigheid die aan anderen schade berokkent, kan leiden tot het inroepen van de burgerlijke aansprakelijkheid. Dat betekent dat zelfs de lichtste fout in aanmerking wordt genomen als zijnde een niet-nakoming van de algemene verplichting om voorzichtig en behoedzaam te zijn. Om te bepalen of er sprake is van nalatigheid, oordeelt de rechter of de persoon op het ogenblik van de feiten al dan niet heeft gereageerd zoals een normaal voorzichtige en behoedzame persoon in dezelfde omstandigheden zou hebben gereageerd (= criterium van de goede huisvader).

Om te vermijden dat een fout weerhouden wordt, kunnen redenen ter rechtvaardiging aangehaald worden (voorbeelden : wettelijk bevel, noodtoestand, ...).

b) Schade

De burgerlijke aansprakelijkheid kan maar ingeroepen worden als bewezen kan worden dat er materiële, lichamelijke of morele schade is.

Seminarie met opleidingen voor Belgische en Franse brandweerkorpsen en lokale verkozenen

c) Oorzakelijk verband tussen de fout en het schadegeval

Het genoemde schadegeval moet het gevolg zijn van de weerhouden fout. Elke fout zonder dewelke het schadegeval zich niet zou hebben voorgedaan zoals het zich heeft voorgedaan, wordt beschouwd als oorzaak van de schade. Verschillende fouten kunnen dan voor eenzelfde schadegeval weerhouden worden, waardoor de aansprakelijkheid dan gedeeld zou zijn.

5.2.3. De burgerlijke aansprakelijkheid van de burgemeester

Op grond van de orgaantheorie wordt een publiekrechtelijk persoon rechtstreeks aansprakelijk gesteld voor de foutieve houding van het orgaan binnen de grenzen van zijn bevoegdheden, alsof deze persoon zelf had gehandeld, op grond van artikel 1382 (daad) en 1383 (nalatigheid) van het Burgerlijk Wetboek.

De jurisprudentie aanvaardt echter steeds vaker dat de aansprakelijkheid van de verkozene als publiekrechtelijk persoon en zijn aansprakelijkheid als vertegenwoordiger van het schuldige orgaan naast elkaar kunnen bestaan en dat de verkozene dus in beide gevallen aansprakelijk gesteld kan worden.

Als de publiekrechtelijke persoon aansprakelijk wordt gesteld, kan deze zich altijd tegen het orgaan keren en eisen dat de schadevergoedingen en interesten die aan de getroffen derde werden betaald, vergoed worden. In de praktijk wordt deze mogelijkheid echter alleen in geval van zware fout benut.

Als natuurlijke persoon die los van elke gezagsverhouding een deel van de openbare macht op zich neemt, geldt de burgemeester als orgaan van een publiekrechtelijke persoon, in dit geval de gemeente als het gaat om zijn taak om de veiligheid van zijn bevolking te garanderen.

Bij gebrek aan wetteksten voor Wallonië en Brussel is deze jurisprudentiële theorie van toepassing. In Vlaanderen bepaalt het gemeentedecreet van 15 juli 2005 uitdrukkelijk dat de gemeente burgerlijk aansprakelijk is voor de door haar burgemeester bij de normale uitoefening van zijn mandaat begane fouten die aan anderen schade hebben berokkend, met uitzondering van gevallen van bedrog, zware schuld of lichte schuld die bij hem gewoonlijk voorkomt, waarvoor de burgemeester persoonlijk aansprakelijk wordt gesteld.

5.2.4. Principe van strafrechtelijke aansprakelijkheid

De bedoeling van strafrechtelijke aansprakelijkheid is om een strafbaar feit te bestraffen, met name een schending van het Wetboek van strafrecht of van bijzondere wetten die strafmaatregelen voorzien.

Strafrechtelijke aansprakelijkheid kan maar ingeroepen worden als een strafbaar feit wordt gepleegd en het bewijs van de bestanddelen daarvan wordt voorgelegd:

a) Wettelijk element

De daad of nalatigheid die wordt vervolgd, moet door een strikt te interpreteren wettekst als dusdanig worden genoemd.

b) Materieel element

De door de strafwet verboden daad of nalatigheid moet gepleegd zijn.

c) Moreel element

De persoon moet de intentie hebben gehad om het strafbare feit te plegen. De mate van intentionaliteit varieert naargelang van het strafbare feit, waarvoor twee categorieën onderscheiden kunnen worden:

- opzettelijk gepleegde strafbare feiten die (bijzonder) bedrog veronderstellen ;
- niet-opzettelijk gepleegde strafbare feiten die uitsluitend een fout veronderstellen, namelijk het gebrek aan vooruitziendheid en voorzichtigheid. Het voornaamste niet-opzettelijk gepleegde strafbare feit is slagen en verwondingen of onvrijwillige doodslag (artikel 418 tot 420 van het Wetboek van strafrecht). De rechters treden eerder streng op, met name opdat het slachtoffer gemakkelijker een schadevergoeding bekomt.

Ter verdediging kan het volgende aangehaald worden :

- strafuitsluitingsgronden die tot gevolg hebben dat het bestaan van een strafbaar feit teniet wordt gedaan en dat de aansprakelijkheid en veroordeling worden opgeheven (bijvoorbeeld: wettelijke zelfverdediging, noodzaak, enz.);
- verschoningsgronden, waarbij het strafbare feit behouden blijft, maar die tot gevolg hebben dat de sanctie zo niet wordt geschrapt, dan toch verminderd (voorbeeld : provocatie, ...);
- verzachtende omstandigheden; dit zijn niet door de wet voorziene elementen die eigen zijn aan de omstandigheden van het concrete geval en die de sanctie verminderen (voorbeeld : jeugdige leeftijd van de vervolgd persoon, enz.).

5.2.5. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van de burgemeester

Op grond van artikel 5, lid 4 van het Wetboek van strafrecht zijn de Federale Staat, de gewesten, de provincies en de gemeenten op strafrechtelijk vlak niet aansprakelijk.

Bijgevolg kunnen alleen natuurlijke personen die voor deze publieke overheden werken, strafrechtelijk worden vervolgd.

Als de burgemeester een strafbaar feit pleegt, is hij dan ook als enige strafrechtelijk aansprakelijk.

5.2.6. Versoepelingsmechanismen

Het stelsel van de aansprakelijkheid van de burgemeester kan door de volgende drie mechanismen enigszins worden verlicht¹ :

a) Verzekering

De gemeenten zijn wettelijk verplicht om ten gunste van hun burgemeester een verzekering voor burgerlijke aansprakelijkheid en rechtsbijstand af te sluiten die de persoonlijke burgerlijke aansprakelijkheid dekt van de burgemeester die bij de normale uitoefening van zijn mandaat een fout heeft begaan.

b) Burgerlijke aansprakelijkheid voor de betaling van strafrechtelijke geldboeten

De gemeente is burgerlijk aansprakelijk voor de boetes tot de betaling waarvan de burgemeester veroordeeld is wegens het begaan van een strafbaar feit, op voorwaarde dat het werd begaan tijdens de normale uitoefening van zijn mandaat en het niet om recidive gaat.

De gemeente kan van de mandataris eisen dat de zo betaalde boete wordt terugbetaald als het strafbare feit bedrog betreft, ofwel zware schuld of lichte schuld die bij hem gewoonlijk voorkomt.

1. Deze mechanismen zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorzien door de Nieuwe Gemeentewet, in het Waalse Gewest door het Wetboek van de plaatselijke democratie en in het Vlaams Gewest door het hogergenoemde Gemeentedecreet van 15 juli 2005.

c) Gelijktijdige vorderingen tegen de publiekrechtelijke persoon en zijn organen

Indien voor een burgerlijke of strafrechter schadevergoeding wordt geëist van de burgemeester, kan de gemeente bij de zaak betrokken worden of vrijwillig tussenbeide komen.

5.2.7. Verband met de noodplanning en het crisisbeheer

Door artikel 133 tot 135 van de Nieuwe Gemeentewet is de burgemeester verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn bevolking. Die verantwoordelijkheid houdt in dat hij onder meer maatregelen moet nemen om risico's zo niet te voorkomen, dan toch te beperken.

De rechtsleer en jurisprudentie zijn eensluidend over het feit dat deze taak gezien moet worden als een inspanningsverbintenis op grond waarvan de persoon zich er alleen toe verbindt om alle gepaste middelen ter beschikking te stellen om de hem toevertrouwde prestatie te verrichten. Om te bepalen of er een fout werd begaan, oordeelt de rechter of de overheid op het ogenblik van de feiten al dan niet heeft gereageerd zoals een normaal voorzichtige en behoedzame persoon in dezelfde omstandigheden zou hebben gereageerd (= criterium van de goede huisvader). De door de burgemeester genomen maatregelen moeten redelijk zijn en in verhouding staan tot het nagestreefde doel.

Deze algemene opdracht inzake veiligheid bestaat uit verschillende luiken, waaronder ook het beheer van noodsituaties die zich op het grondgebied van de gemeenten zouden voordoen.

De noodplanning moet de burgemeester helpen bij de voorbereiding van dit crisisbeheer, opdat dit zo goed mogelijk verloopt en dus de kans dat de burgemeester aansprakelijk wordt gesteld voor een slecht beheer, beperkt blijft. Daarvoor beschikt de burgemeester over tal van zowel juridische als praktische werkmiddelen en hulpstructuren :

- de wet betreffende de civiele bescherming² ;
- het koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties ;
- de ministeriële omzendbrieven « NPU » ;
- de werkmiddelen die de federale overheid en de provinciegouverneurs hebben uitgewerkt (richtlijnen, methodes om risico's te identificeren en te analyseren, opleidingen, ...);
- de gemeentebesturen die verantwoordelijk is voor de noodplanning ;
- de gemeentelijke veiligheidscel ;
- de intergemeentelijke samenwerking binnen de grenzen van de reglementering.

Bij zijn beoordeling van de aansprakelijkheid houdt de rechter met verschillende elementen rekening. Het niet-nakomen van juridische verbintenissen en het feit dat geen rekening wordt gehouden met de bestaande werkmiddelen en structuren, kunnen daar deel van uitmaken. Bijgevolg kan gesteld worden dat hoe meer de burgemeester zijn verplichtingen nakomt en met zijn ter beschikking gestelde werkmiddelen en structuren rekening houdt, hoe beter hij zichzelf beschermt tegen het inroepen van zijn aansprakelijkheid.

2. Wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming en wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid.

5.2.8. De voornaamste grondteksten van het « Belgische » lokale recht

Reglementaire teksten	Doel
Wet van 15/05/2007 betreffende de civiele bescherming	Civiele veiligheid omvat alle maatregelen en burgerlijke middelen die nodig zijn om te allen tijde personen, hun eigendommen en hun levensruimte te redden en te beschermen.
KB 18/04/1988	Oprichting van het CGCCR, doorgaans NCCN genoemd.
KB 16/02/2006 nood- en interventieplannen + omzendbrief	Een geharmoniseerde en multidisciplinaire aanpak van de noodplanning, en dat, op alle niveaus. Dit KB helpt de burgemeesters en gouverneurs omdat het hun een helder en nauwgezet hulpmiddel biedt in het kader van hun wettelijke verplichting om een nood- en interventieplan op te stellen waarmee elke noodsituatie waarmee ze geconfronteerd zouden worden, optimaal beheerd kan worden (zie website crisiscentrum: documentatie KB 2006).
Seveso-Richtlijn III + samenwerkingsakkoord van 16/2/2016 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de gevaren in verband met zware ongevallen met gevaarlijke stoffen	Zware ongevallen met gevaarlijke stoffen vermijden. De gevolgen van dergelijke ongevallen voor mens en milieu beperken.
KB 13/5/2003 de Kustwacht	De Kustwacht leidt de samenwerking tussen de partners die bevoegd zijn voor de Noordzee. Maar liefst 17 officiële instanties (op gewestelijk en federaal niveau) zijn verantwoordelijk voor een goed verloop van al deze activiteiten. De prioriteit van de Kustwacht is de samenwerking tussen de verschillende partners. Wanneer zich een incident voordoet, is de gouverneur verantwoordelijk voor de algemene coördinatie van alle interventies (in het bijzonder de interactie tussen land en zee).
KB 22/05/2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau ³	Rol van de burgemeesters en de provinciegouverneurs.

5.3. Rol van de Staat

De Staat stelt zich garant voor de coherentie van de civiele veiligheid op nationaal vlak. Hij bepaalt de doctrine en coördineert de middelen voor het beheer van allerhande crisissen. Hij beoordeelt voortdurend de paraatheid in verband met risico's en waakt over de tenuitvoerlegging van de maatregelen inzake informatieverstrekking aan en waarschuwing van de bevolking.

3. Koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau en betreffende de rol van de burgemeesters en de provinciegouverneurs in geval van crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen.

5.3.1. Franse zijde

Op het niveau van het departement, de prefect en het Centre Opérationnel Départemental (COD)

In geval van een ernstige crisis leidt de prefect van het departement de reddingsacties. Toch is de burgemeester op het grondgebied van zijn gemeente nog steeds verantwoordelijk voor de uitvoering van de beschermingsmaatregelen ten van zijn inwoners (waarschuwing, evacuatie, ...) en voor de opdrachten die de prefect hem mogelijk toevertrouwt (opvang van geëvacueerde personen).

Bij de uitoefening van zijn politiebevoegdheden schakelt de prefect alle openbare en privémiddelen in (politie, gendarmerie, brandweer, ambulancediensten, algemene raad, operatoren, enz.) voor de uitvoering van de rechtstreekse en onrechtstreekse maatregelen die nodig zijn om personen, eigendommen en milieu te beschermen. Voor reddingsacties die onder de bevoegdheid van de brandweer vallen, neemt de prefect formeel de leiding over de reddingsacties (« Direction des opérations de secours » - DOS), waarbij hij de burgemeester, de eerste DOS, vervangt. Hij krijgt daarbij de steun van een Commandant des opérations de secours (COS).

Het COD, dat het crisisbeheer moet vereenvoudigen en bij de prefectuur gevestigd is, is een beheersinstrument waarover de prefect kan beschikken en dat geactiveerd wordt wanneer er zich in zijn departement een grootschalig incident voordoet (klimaatgebeurtenis die invloed heeft op de verkeersveiligheid, ongeval van grote omvang, ...). Het COD verenigt alle actoren van de civiele veiligheid, de nationale politie en gendarmerie, de betrokken diensten van de Staat en de vertegenwoordigers van de gemeenschappen. De bedoeling is dat de lokale overheden de situatie volgen en kaderen, zodat ze de meest gepaste beslissingen kunnen nemen. Doordat de actoren elkaar feedback geven en met elkaar informatie uitwisselen, kunnen ze gemakkelijker beslissingen nemen. De bedoeling is om een strategisch crisisbeleid te voeren tot de normale situatie teruggekeerd is.

Op het niveau van de zone, de Préfet de Zone de Défense en het Centre Opérationnel Zonal (COZ)

Als de gevolgen van een gebeurtenis de grenzen of bevoegdheden van een departement overschrijden, komt de vertegenwoordiger van de Staat in het departement van de vestiging van de Zone de Défense et de Sécurité tussenbeide om de operaties te leiden als dat nodig is.

De Zone de Défense et de Sécurité is in de allereerste plaats een schakel in de beslissingsketen en ze steunt (met middelen ter versterking) en coördineert de operaties over de grenzen van het departement heen (de zoneprefect is verantwoordelijk voor de coördinatie van crisissen op de weg en voor het grensoverschrijdende samenwerkingsbeleid, maar ook voor de coördinatie met de militaire autoriteit). Bovendien vormt de zone een samenvoeging van op ondersteuning gerichte beroepen (expertise, lokalisering van middelen die op departementsniveau ontbreken, ...). De zoneprefect moet er ook voor zorgen dat de informatie naar het nationale niveau wordt doorgegeven.

De zoneprefect beschikt over grotere bevoegdheden zodat hij:

- de nodige coördinatiemaatregelen kan nemen in geval van een crisissituatie of bij bijzonder ernstige gebeurtenissen die het departementskader (zouden kunnen) overschrijden;
- op het niveau van de zone privémiddelen kan inschakelen en indien nodig kan opeisen;
- de in de zone bestaande openbare middelen ter beschikking kan stellen van een of meer prefecten van departementen;

- de actie van de prefecten van de departementen van de zone kan coördineren om orde versturende gebeurtenissen te voorkomen of ermee om te gaan, als deze gebeurtenissen op ten minste twee departementen betrekking hebben;
- de mobiele eenheden van politie en gendarmerie van de zone kan uitzenden.

Om zijn bevoegdheden ten volle te kunnen uitoefenen kan de zoneprefect niet alleen rekenen op het permanente Centre Opérationnel Zonal (COZ), maar ook op een Etat-Major Interministériel de Zone de Défense et de Sécurité (EMIZDS), waarvan de bevoegdheden uitgebreid werden tot alle opdrachten die onder de nationale veiligheid vallen (artikel R.1311-26 van de Code de la défense (wetboek defensie)); bovendien kunnen voor de EMIZDS medewerkers te beschikking worden gesteld van de voornaamste ministeries (binnenlandse zaken, defensie, gezondheid, economie, industrie, begroting, landbouw, transport, milieu, energie, ruimtelijke ordening).

Op centraal niveau, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het COGIC

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken neemt de operationele leiding voor haar rekening voor crisissen die zich op het nationale grondgebied voordoen, en regelt op territoriaal vlak, via het netwerk van prefecten, de Organisation de la réponse de sécurité civile (ORSEC).

Het COGIC, Centre Opérationnel de Gestion Interministérielle des Crises, is de commando-instantie voor crisisbeheer inzake civiele veiligheid en staat onder het toezicht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het centrum analyseert en beheert natuur- en technologische rampen, informeert de operationele centra van de andere ministeries en fungeert ook als tussenschakel met deze centra.

5.3.2. Belgische zijde

Op federaal niveau valt de noodplanning in geval van crisis onder de bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken en ze wordt geregeld door het koninklijk besluit van 31 januari 2003 tot vaststelling van het noodplan voor de crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen.

De Minister moet, door toedoen van het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGC-CR), de lokale autoriteiten de nodige ondersteuning geven opdat zij een geharmoniseerde lokale noodplanning kunnen doorvoeren (richtlijn lokale noodplanning p. 8).

Welke autoriteit de strategische coördinatie voor haar rekening neemt, hangt af van de beheersfase: de burgemeester voor de gemeente, de gouverneur voor de provincie en de minister van Binnenlandse Zaken op federaal vlak, die daarvoor de steun krijgt van een coördinatiecomité.

De keuze van de fase wordt in hoofdzaak gemaakt op basis van de aanbevelingen van de op het terrein aanwezige verantwoordelijke van de discipline en hangt ook af van de aard en de ernst van de noodsituatie: geografische omvang, aangewende middelen of het gebrek daaraan, werkelijk of mogelijk aantal slachtoffers, technische complexiteit, ... zijn stuk voor stuk criteria aan de hand waarvan de overheid de ene of de andere fase inschakelt.

Volgens het subsidiariteitsbeginsel rechtvaardigt het feit dat de (mogelijke) gevolgen gemeente- of provincieoverschrijdend zijn, niet noodzakelijk dat naar een hoger niveau wordt overgeschakeld. Alles hangt af van de mate waarin de betrokken autoriteit in staat is om de situatie te beheren.

Als de federale fase wordt ingeschakeld, roept de Minister de drie cellen van het CGCCR samen: de evaluatiecel, de beheerscel (nationaal coördinatiecomité) en de informatiecel.

6. Reglementeringen op het vlak van civiele veiligheid, historisch overzicht

6.1. In Frankrijk

6.1.1. Historische momenten die mee de wetgeving op het vlak van civiele veiligheid hebben bepaald

1 september 1794 - Ontploffing van de kruidfabriek van Grenelle in Parijs, aanleiding voor de Franse wetgeving. In de in het kasteel van Grenelle ondergebrachte munitiewerkplaats ontploft 150 ton springstof, met meer dan duizend dodelijke slachtoffers bij de arbeiders, bedienden en bevolking in de omgeving als gevolg.

1846, 1856 en 1866 tragische trilogie - Zeer zware overstromingen van de Loire: sinds in de 19^e eeuw de hoogwaterschaal werd ingevoerd, kunnen hoge waterstanden met de nodige precisie worden gemeten. De herinnering aan drie overstromingsjaren - 1846, 1856 en 1866 - zal nog lang voortleven. Ook op de oevers van de Loire is deze herinnering nog aanwezig, want in Blois en tal van andere gemeenten werden in steen merktekens gegraveerd om deze rampen te vereeuwigen.

28 januari 1910 - Overstroming in de Parijse regio. Na de overstroming van de Seine in 1658 is dit de grootste gekende overstroming van de Parijse rivier en er is dan ook sprake van « crue centennale », een hoge waterstand die eens in de honderd jaar optreedt. Een groot deel van de vallei stond onder water en hoewel er niet veel dodelijke slachtoffers waren, had de regionale en dan vooral de Parijse economie zwaar te lijden onder de gevolgen.

13 augustus 1967 - Aardbeving van Arette (Pyrénées-Atlantiques). De aardbeving die Arette trof, is na die van Lambesc (Provence) in 1909, degene die in Frankrijk het hardst gevoeld werd. Met een magnitude van meer dan 5,5 op de schaal van Richter was de aardbeving voelbaar in heel de regio Aquitaine en het noorden van Spanje, goed voor een oppervlakte van 150.000 km². De balans was zwaar: één dodelijk slachtoffer, honderden gewonden, 62 getroffen gemeenten, 2283 beschadigde gebouwen, waarvan 340 onherstelbaar waren.

10 juli 1976 - Sevesoramp in Lombardije (Italië): Ontploffing van een chemische reactor van de firma Icmesa, waardoor dioxines in de lucht terechtkwamen. Evolutie van de wetgeving inzake de preventie van technologische risico's.

31 oktober 1986 - Grensoverschrijdende ramp van Bazel: vervuiling van de Rijn. De gevolgen voor het milieu, in het bijzonder de vervuiling van de Rijn, waren zo dramatisch dat ook de internationale, Europese en nationale wetgevingen aangepast werden.

26 december 1999 - Storm. Lothar is de naam van de storm die - met in de bergen winden tot 259 km/u - Franse, Zwitserse en Deense wouden verwoestte en ongeziene schade veroorzaakte.

21 september 2001 - Ontploffing van de ammoniumnitraatfabriek AZF in Toulouse, met de dood van 31 personen, 2500 gewonden en zware materiële schade tot gevolg.

27 februari 2010 - Storm Xynthia. 53 slachtoffers, waarvan 35 alleen al in het departement Vendée, en tal van geëvacueerden ten gevolge van de overstromingen. Lokaal werden windsloten tot 200 km/u geregistreerd.

Van 17 september tot 30 november 2014 - Overstromingen in Pyrénées-Orientales, Alpes-Maritimes, Hérault, Gard en Var, met 17 doden tot gevolg.

24 maart 2015 - Vliegtuigongeval van Germanwings in het massief van Trois-Evêchés, met 150 doden tot gevolg.

3 en 4 oktober 2015 - Overstromingen in Alpes-Maritimes, met 20 doden tot gevolg.

13 november 2015 - Aanslagen in Parijs en Saint-Denis, met 130 slachtoffers tot gevolg.

14 juli 2016 - Aanslag in Nice, met 86 slachtoffers tot gevolg.

September 2017 - Orkaan Irma (Franse Antillen), tropische cycloon, met 13 doden tot gevolg.

15 en 16 oktober 2018 - Overstromingen in Aude, met 15 doden tot gevolg.

6.1.2. De belangrijkste teksten

Wet nr. 2004-811 van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid, gewijzigd door Verordening nr. 2012-351 van 12 maart 2012 betreffende het wetgevende gedeelte van de Code de la sécurité intérieure.

Decreet nr. 2005-1156 van 13 september 2005 betreffende het Plan communal de sauvegarde, in toepassing van artikel 13 van wet nr. 2004-811.

Wet nr. 2004-811 van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid, met name titels I en II en de toepassingsdecreten :

- decreet nr. 2005-1269 van 12 oktober 2005 betreffende de nationale alarmcode en de verplichtingen van de radio- en televisiediensten en houders van om het even welk middel voor communicatie met het publiek ;
- decreet nr. 2005-1156 van 13 september 2005 betreffende het Plan communal de sauvegarde, in toepassing van artikel 13 van wet nr. 2004-811 van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid ;
- decreet nr. 2005-1157 van 13 september 2005 betreffende het ORSEC-plan, in toepassing van artikel 14 van wet nr. 2004-811 van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid ;
- decreet nr. 2005-1158 van 13 september 2005 betreffende de Plans particuliers d'intervention voor bepaalde vaste kunstwerken of installaties, in toepassing van artikel 15 van wet nr. 2004-811 van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid.

Wet nr. 2003-699 van 30 juli 2003 betreffende de preventie van natuur- en technologische rampen en de schadevergoeding, alsook de toepassingsdecreten :

- decreet nr. 2005-134 van 15 februari 2005 betreffende de verstrekking aan kopers en huurders van vastgoed van informatie aangaande de grote natuur- en technologische risico's ;
- decreet nr. 2005-233 van 14 maart 2005, in toepassing van artikel L.563-3 van de Code de l'environnement en met betrekking tot de invoering van hoogwaterlijnen.

Code de l'environnement en met betrekking tot de invoering van hoogwaterlijnen.

Code de l'environnement (milieuwetboek): Titel I van boek V met betrekking tot Installaties geklasseerd omwille van de milieubescherming.

Code général des collectivités territoriales : art L.1424-3, L.1424-4, L.2211-1, L.2212-2, L.2212-4 en L.2215-1.

Decreet nr. 90-918 van 11 oktober 1990 betreffende de uitoefening van het recht op informatie over risico's, in toepassing van artikel L.125-2 van de Code de l'environnement, gewijzigd door Decreet nr. 2004-554 van 9 juni 2004.

Ministeriële omzendbrief van 12 augustus 2005 betreffende de gemeentelijke pools voor civiele veiligheid.

Decreet nr. 2015-1652 van 11 december 2015 tot wijziging van de bepalingen betreffende de Plans particuliers d'intervention, in toepassing van artikel L.741-6 van de Code de la sécurité intérieure.

Code de la sécurité intérieure, met name artikel L.741-6 betreffende de ORSEC-plannen, en de artikels R 741-18 tot 38 betreffende de PPI's.

Decreet nr. 2004-374 van 29 april 2004 betreffende de bevoegdheid van de prefecten.

6.2. In België

6.2.1. Historische momenten die mee de wetgeving op het vlak van civiele veiligheid hebben bepaald

8 augustus 1956 - Mijnramp van Marcinelle. Een van de grootste rampen uit de Europese mijngeschiedenis. Bij de 262 doden waren er 136 Italianen en 95 Belgen.

22 mei 1967 - Brand in de grootwarenhuisketen Innovation in Brussel: 343 doden, 150 gewonden en 16 vermisten. Het grootwarenhuis bevond zich te midden van een doolhof van gebouwen en de aanwezigen merkten de brand veel te laat op, waardoor ze niet meer konden ontsnappen.

Naar aanleiding van deze ramp werd op 10 mei 1968 een koninklijk besluit uitgevaardigd, waarmee grootwarenhuizen verplicht werden om sprinklers te installeren.

29 mei 1985 - Heizeldrama tijdens de finalewedstrijd in Brussel van de Europacup tussen Liverpool Football Club en Juventus Turijn: 39 doden, bij wie 32 Italianen, meer dan 400 gewonden.

6 maart 1987 - Schipbreuk van de Britse Herald of Free Enterprise, vlak bij de haven van Zeebrugge, 193 doden.

27 februari 1996 - Kettingbotsing op de E17 ter hoogte van Kruishoutem. Er waren 10 doden en 56 zwaargewonden.

30 juli 2004 - Ontploffing van een hogedrukleiding voor aardgas in Gellingen, in de buurt van Aat in de provincie Henegouwen. Na een gaslek en een ontploffing ontstonden er een gigantische vlam en een dodelijke hitte. Bij deze ramp kwamen 24 mensen (waaronder een aantal brandweerlieden) om het leven.

Zowat 132 gewonden en zwaar verbranden werden naar de ziekenhuizen in de buurt en o.a. ook naar Rijsel gebracht; SDIS Nord schakelde reddingscolonnes in, SAMU Nord vervoerde tal van zwaar verbranden.

Deze gebeurtenis zette de Belgische en Franse overheid ertoe aan om de reglementeringen inzake gasleidingen te herzien.

15 februari 2010 - Zwaar spoorwegongeval in Buizingen, met 18 doden en 162 gewonden tot gevolg.

4 mei 2013 - Spoorwegongeval in Wetteren: vervoer van chemische producten, 1 dode en 49 gewonden in het ziekenhuis.

22 maart 2016 - Aanslagen in de luchthaven Brussel-Nationaal en het Brusselse metrostation Maalbeek, 32 doden, 340 gewonden.

6.2.2. De belangrijkste teksten

Art. 2ter Wet 1963 Civiele veiligheid: In elke gemeente stelt de burgemeester een Algemeen nood- en interventieplan op dat de te treffen maatregelen en de organisatie van de hulpverlening bevat in geval van rampspoedige gebeurtenissen, catastrofes of schadegevallen, na aanvaarding ...

§ 2 In elke provincie stelt de gouverneur een algemeen provinciaal rampenplan voor hulpverlening op.

Législation

- KB van 18-04-1988 tot oprichting van het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering.
- KB van 31-12-1963 betreffende de civiele veiligheid.
- KB van 31-01-2003 tot vaststelling van het noodplan voor de crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen.
- 26-10-2006 - Ministeriële omzendbrief NPU-1 betreffende de nood- en interventieplannen.
- 30-03-2009 - Ministeriële omzendbrief NPU-2 betreffende de nood- en interventieplannen.
- 30-03-2009 - Ministeriële omzendbrief NPU-3 betreffende de goedkeuring van de provinciale nood- en interventieplannen.
- 30-03-2009 - Ministeriële omzendbrief NPU-4 betreffende de disciplines.
- 30-03-2009 - Ministeriële omzendbrief NPU-5 betreffende het bijzonder nood- en interventieplan van de provinciegouverneur betreffende de beheersing van de gevaren bij zware ongevallen waar gevaarlijke stoffen bij betrokken zijn.
- Wetten van 15-05-2007 betreffende de civiele veiligheid.
- 16-02-2016 Seveso-Richtlijn III.
- KB van 01-03-2018 tot vaststelling van het nucleair en radiologisch noodplan voor het Belgisch grondgebied.
- KB van 22/05/2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau.

7. De Belgische en Franse brandweerkorpsen

7.1. Hervorming van de brandweerkorpsen in België

De wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele bescherming legt de principes vast voor de organisatie en werking van de brandweerkorpsen en de civiele veiligheid.

Drie doelstellingen

- De hulpverlening aan de bevolking optimaal organiseren.
- De burgers en de hulpverleners meer veiligheid bieden.
- Het werkkader voor de leden van de hulpdiensten professionaliseren: opleiding, materiaal, gestandaardiseerde operationele procedures, uniform statuut van beroeps en vrijwillige brandweerlieden, ...

Samenwerking van Franse en Belgische brandweerkorpsen in het kader van een zwaar ongeval met vervoer van gevaarlijke stoffen

De volgende basisprincipes werden gehanteerd bij de uitwerking van de hervorming van de civiele veiligheid:

- een uniforme werkwijze, waarbij alle brandweerkorpsen (hulpverleningszones) op eenzelfde, efficiënte en veilige manier optreden bij interventies:
- een doorgedreven samenwerking en een efficiëntere taakverdeling tussen hulpverleningszones onderling, en tussen zones en eenheden van de Civiele Bescherming:
- innovatie, waarbij de beste middelen, opleidingen, procedures en regelgeving onderzocht worden en best practices uitgewisseld worden:
- een uniformisering en herwaardering van het administratieve en geldelijke statuut van de beroeps- en vrijwillige brandweerlieden:
- schaalvergroting, met een efficiëntere besteding van budget tot gevolg.

Het koninklijk besluit betreffende de hulpverleningszones verdeelt België onder in 34 hulpverleningszones en op 1 januari 2016 gaat de organisatie van de brandweer volledig over van een gemeentelijke organisatie naar een zonaal (meergemeenten-)systeem.

Meer informatie over de hulpverleningszones is te vinden in:

- Koninklijk besluit van 2 februari 2009 tot vaststelling van de territoriale afbakening van de hulpverleningszones - SB 17/02/2009 - Update 02/2017;
- Koninklijk besluit van 26 februari 2014 tot indeling van de zones in categorieën bedoeld in artikel 14/1 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele bescherming - SB 02/04/2014 - Update 06/2017;
- Koninklijk besluit van 23 augustus 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 februari 2014 tot indeling van de zones in categorieën bedoeld in artikel 14/1 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele bescherming - Update 02/09/2014.

7.2. Overdracht van de brandweerkorpsen aan de departementen in Frankrijk

Met de wet van 3 mei 1996 betreffende de brandweerkorpsen wordt de organisatie ervan niet langer door de gemeenten maar door de departementen geregeld; de bedoeling is om de aangewende middelen te optimaliseren en de lokale solidariteit te versterken. Deze hervorming houdt in dat de brandweerkorpsen en hun middelen worden beheerd door een (juridisch, financieel en op vlak van beheer) onafhankelijke overheidsinstelling. Deze opdracht werd in elk departement aan een SDIS toevertrouwd.

Met de wet van 13 augustus 2004 betreffende de modernisering van de civiele veiligheid werden enkele preciseringen aangebracht:

- de gevaarlijkheid van het beroep van brandweerman wordt erkend, voor professionele brandweerlieden komt er een eindeloopbaanproject en voor de vrijwilligers een uitkering voor hun trouw en bij wijze van erkenning;
- verder kunnen dankzij deze wet de Centres principaux d'intervention (CPI) verder worden geïntegreerd in de organisatie van het departement, die door de wet van 27 februari 2002 betreffende de democratie dicht bij de burger werd afgebroken;
- naar recht zit de voorzitter van de Departementsraad (of zijn vertegenwoordiger) ook de raad van bestuur van de SDIS voor;
- de SDIS wordt beschouwd als een autonome instelling.

8. Bijzondere schikkingen en overeenkomsten in geval van een ramp of zwaar ongeval

Rechtskader voor supranationale samenwerking inzake het beheer van grote risico's.

Opmerking: ook op het vlak van de politie- en medische diensten wordt over de grenzen heen samengewerkt, maar deze samenwerking komt in dit document niet aan bod.

8.1. Internationaal kader

- Verdrag inzake de fysieke beveiliging van kernmateriaal en nucleaire faciliteiten van 3 maart 1980.
- Verdrag inzake vroegtijdige kennisgeving van een nucleair ongeval, opgemaakt te Wenen op 26 september 1986 (Belgische instemmingswet van 5 juni 1998, SB, 11 december 1999) (EMERCOM-systeem).
- Verdrag inzake de verlening van bijstand in het geval van een nucleair ongeval of een calamiteit met radioactieve stoffen, IAEA 24-26/09/1986*.
- Verdrag van Helsinki van 17 maart 1992 inzake de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen.
- Interministeriële richtlijn van 30 mei 2005 betreffende de toepassing van het internationaal verdrag inzake vroegtijdige kennisgeving van een nucleair ongeval en van de beslissing van de Raad van de Europese gemeenschappen betreffende de communautaire modaliteiten bedoeld om in geval van een calamiteit met radioactieve stoffen snel informatie uit te wisselen.

Samenwerking van Franse en Belgische SMUG's en brandweerkorpsen bij een ongeval waarbij veel slachtoffers vervoerd moesten worden

8.2. Europees kader

Deelname van de Belgische brandweer van hulpverleningszone Fluvia aan een ALARM-oefening in november 2018

8.2.1. Europees mechanisme voor civiele bescherming

Het in 2001 gecreëerde Europees mechanisme voor civiele bescherming moet op het vlak van civiele bescherming de samenwerking versterken tussen de lidstaten van de Europese Unie, maar ook met nog zes andere landen: IJsland, Noorwegen, Servië, Noord-Macedonië, Montenegro en Turkije.

Als een land met een grootschalige ramp wordt geconfronteerd, kan het, indien het dat wil, via dit mechanisme om bijstand verzoeken.

Als dit mechanisme geactiveerd wordt, draagt de Europese Commissie voor deze bijstandsverlening voor minstens 75% bij in de transportkosten en/of operationele kosten.

Sinds het Europees mechanisme voor civiele bescherming werd ingevoerd, werden 420 bijstandsaanvragen geregistreerd.

Deze interventies hadden betrekking op het grondgebied van de Europese Unie, maar ook daarbuiten.

Dit mechanisme maakt dat activiteiten beter gecoördineerd kunnen worden en helpt de nationale overheden bij de voorbereiding van de interventie.

Door goede praktijken uit te wisselen en oefeningen te organiseren wordt het vermogen om elkaar bijstand te verlenen, nog groter.

Gezamenlijke Frans-Belgische oefening op de site van RPA Hainaut Sécurité

8.2.2. Het Coördinatiecentrum voor respons in noodsituaties (ERCC)

Dit centrum zorgt voor de expertise en schakelt de gepaste middelen in.

Het staat 24 uur per dag, 7 dagen per week in contact met de nationale overheden inzake civiele veiligheid en zorgt ervoor dat snel bijstand wordt verstrekt.

Dankzij specifieke uitrustingen, zoals blusvliegtuigen, kunnen onderzoeks-, reddings- en medische teams snel naar de plaats van de ramp worden gebracht.

De kaarten die de dienst Copernicus van de noodgevallen maakt, kunnen nuttige,

precieze en geüpdatete georuimtelijke informatie verstrekken en op die manier een zo goed mogelijk beeld scheppen van de door een ramp of zwaar ongeval getroffen zones ; bovendien helpen ze de hulpdiensten om hun taken optimaal te verrichten.

Het ERCC kan ook tussenbeide komen als er zich buiten de Europese ruimte een ramp voordoet.

Aangezien elk land, elke organisatie aanspraak kan maken op het Europees mechanisme voor civiele bescherming, komt het erop neer dat het in 2020 een honderdtal keer werd geactiveerd, met name na de ontplofing in de haven van de Libanese hoofdstad Beiroet en de overstromingen in Oekraïne, Niger en Soedan.

Van deze voorziening werd ook gebruikgemaakt na de aardbevingen in Kroatië ende tropische cyclonen in Latijns-Amerika en Azië.

Het ERCC werkt samen met het Europees Agentschap voor maritieme veiligheid (EMSA), met name in geval van zeevervuiling.

Oefening op «table top» met Belgische en Franse brandweerlieden en politiediensten

8.2.3. De Europese pool voor civiele bescherming

De lidstaten van de Europese Unie en andere deelnemende landen zijn de verbintenis aangegaan om een Europese pool voor civiele bescherming aan te leggen; die zou bij interventies een betere planning en een betere coördinatie mogelijk moeten maken.

8.2.4. Preventie, voorbereiding en opleiding

Als de betrokken landen mogelijke rampen, ongeacht of deze van industriële, natuurlijke, klimaatgebonden aard zijn, willen voorkomen en zich erop willen voorbereiden, moeten ze ervoor zorgen dat hun uitrustingen en benaderingen compatibel zijn en elkaar aanvullen.

Deze inspanningen uiten zich in gezamenlijke risicoanalyses, maar ook in oefeningen waarbij de tussenkomende partijen leren om gezamenlijk op te treden¹.

Bovendien moet worden opgemerkt dat de ENSOP meewerkt aan consortiums in het kader van het Europees mechanisme voor civiele bescherming en opleidingen op het getouw zet voor de verantwoordelijken van Europese operationele modules, door middel van «table top»-oefeningen.

Jaarlijks worden onder impuls van DG ECHO ook MODEX-oefeningen gehouden die operationele eenheden en andere medewerkende actoren van het Europees mechanisme voor civiele bescherming moeten trainen.

8.2.5. Een betekenisvolle praktijk inzake interregionale samenwerking: de Interregionale Parlementaire Raad IPR

Deelname van de brandweer van Aisne aan de ALARM-oefening in november 2018

Tot de Großregion behoren :

- voor Duitsland : Saarland, Rheinland-Pfalz ;
- voor Frankrijk : Grand-Est ;
- voor België : Wallonië en de Federatie Wallonië-Brussel, de Duitstalige Gemeenschap van België ;
- Luxemburg.

Deze entiteiten worden uitgebreid ingeschakeld als er inzake veiligheid grensoverschrijdend wordt samengewerkt, vooral dan wat wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval betreft.

Verschillende verdragen zagen het daglicht om de samenwerking tussen binnenlandse veiligheid, civiele bescherming, brandweer en hulpdiensten te bevorderen.

Meer bepaald :

- het verdrag met betrekking tot de wederzijdse bijstand in geval van een zwaar ongeval of brand, tussen Duitsland en Frankrijk (sinds 1977);
- het verdrag tussen Saarland en Luxemburg met betrekking tot grote natuurrampen (1978);

1. Bronnen

https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/emergency-response-coordination-centre-ercc_fr
https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/knowledge-network_fr
http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/disaster_risk_management_fr.pdf
https://ec.europa.eu/echo/eu-civil-protection_fr
www.ensop.fr/SP/pages-ENSOP/international/l-europe

- het verdrag met betrekking tot de grensoverschrijdende inschakeling van hulpdiensten, afgesloten tussen het Agence régionale d'hospitalisation (ARH) van Lotharingen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en sport van Saarland.

Aangezien deze verdragen het resultaat zijn van lange en complexe processen en de betrokken actoren en bevoegdheden zeer divers zijn, kozen de autoriteiten van de Großregion voor een gezamenlijke aanpak om de procedures te vereenvoudigen; bovendien steunen ze de Europese Commissie voor de goedkeuring van een nieuw rechtsinstrument, nl. de « Verordening van het Europees Parlement en de Raad ter invoering van een mechanisme waarmee juridische en administratieve hindernissen in een grensoverschrijdende context weggewerkt moeten worden » (COM(2018)873 definitief).

De Interregionale Parlementaire Raad verzocht de Raad van de Europese Unie tijdens de zitting van 5 juni 2020 om de ratificatie van verordening COM (2018)873 definitief, om grensoverschrijdende samenwerking in de hand te werken, zo snel mogelijk te doen vorderen.

Bovendien pleit de Interregionale Parlementaire Raad voor meertaligheid in de Großregion door aan te zetten tot het leren van de Franse, Duitse en Engelse taal.

Dat talenkennis voor de actoren van de civiele veiligheid belangrijk is, konden we aan den lijve ondervinden, bijvoorbeeld voor de blusboot Europa, die zowel door de Duitse als de Franse brandweerkorpsen wordt gebruikt, en wanneer Franse en Vlaamse brandweerkorpsen gezamenlijk tussenbeide komen.

Gezamenlijke interventie van de brandweerkorpsen van de SDIS van Nord en Aisne, van de hulpverleningszones van Henegouwen en West-Vlaanderen op de site van RPA Hainaut Sécurité

Verder gaf de Interregionale Parlementaire Raad de aanzet voor de oprichting van een gezamenlijk kennis- en leercentrum voor brandweerlieden en hulpverleners in de Großregion.

8.2.6. Voornaamste teksten

- Beschikking nr. 87/600/Euratom van de Raad van 14 december 1987 inzake communautaire regelingen voor snelle uitwisseling van informatie in geval van stralingsgevaar (ECURIE-systeem).
- « Seveso »-richtlijn 96/82/EG van de Raad van 9 december 1996 over de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken.
- Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 13 juni 2002 met betrekking tot de strijd tegen het terrorisme.

8.2.7. Rechtskader voor grensoverschrijdende samenwerking

- Europese raamovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten (Madrid, op 21 mei 1980).
- Protocol nr. 2 van de raamovereenkomst van Madrid.
- Overeenkomst van Brussel van 16 september 2002 (Frankrijk, België, Franse Gemeenschap, Waals Gewest).
- Verordening (EG) nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 tot regeling van de Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS).

8.2.8. Frans-Belgische samenwerking op het vlak van civiele veiligheid

- Frans-Belgische overeenkomst betreffende stralingsbescherming in verband met de installaties in de Centrale nucléaire des Ardennes, ondertekend in Parijs op 23 september 1966 (toepassing beperkt tot de werking van Chooz A).
- Frans-Belgische overeenkomst betreffende wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval, Parijs, 21 april 1981 (op 9 december 1983 door de Belgische wet goedgekeurd, BS 29 mei 1984 - Besluit nr. 84-1096 van 5 december 1984):
 - Bijzondere regeling West-Vlaanderen - Nord-Pas de Calais aangaande wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval, Rijsel, 28 oktober 1986;
 - Bijzondere regeling Henegouwen - Nord-Pas de Calais aangaande wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval, Rijsel, 6 mei 1987;
 - Intentieverklaring gemeente Namen - Ardennes betreffende de grensoverschrijdende samenwerking inzake bescherming van de bevolking, Namen, 4 juli 1995;
 - Bijzondere regeling betreffende wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval, tussen de Prefect van het departement Ardennes en de Gouverneur van de provincie Namen, ondertekend te Namen op 9 december 1997:
 - Aanhangsel nr. 1, Namen, 21 november 2000;
 - Aanhangsel nr. 2, Namen, 29 oktober 2007.
 - Bijzondere overeenkomst tussen de Prefect van het departement Ardennes en de Gouverneur van de provincie Luxemburg betreffende wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval, ondertekend op 23 oktober 2001.

Mieux se connaître pour mieux se protéger: le fil conducteur de la coopération transfrontalière

De samenwerking tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek betreffende wederzijdse bijstand in geval van een ramp of zwaar ongeval, steunt op een overeenkomst van 21 april 1981 tussen beide staten. Deze overeenkomst werd op 9 december 1983 door de Belgische en op 23 december 1982 door de Franse wet goedgekeurd.

- Frans-Belgische briefwisseling van 10 mei 1982 betreffende uitwisseling van informatie op het vlak van nucleaire veiligheid (besluit nr. 82-864 van 4 oktober 1982).
- Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek inzake de ontwikkeling van samenwerking op het vlak van kerncentrales, afgesloten door briefwisseling tussen Parijs en Brussel de dato 23 mei 1984 (BS 2 juli 1985).
- Verdrag tussen de Regering van de Franse Republiek en de Regering van het Koninkrijk België inzake de kerncentrale van Chooz en informatie-uitwisseling in geval van een incident of ongeval (briefwisseling), ondertekend te Brussel op 8 september 1998 (niet door een Belgische wet goedgekeurd - besluit nr. 98-1004 van 30 oktober 1998).
- Mondelinge nota nr. 362 van 7 april 2004 houdende de aanwijzing van de Direction Générale de la Sûreté Nucléaire et de Radioprotection van het Ministerie van Economie, Financiën en Industrie als bevoegde overheid die het Verdrag ten uitvoer zal

leggen ter vervanging van de Secretaris-generaal van het Comité interministériel de la sécurité nucléaire.

- Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk België, de Regering van de Franse Gemeenschap, de Regering van het Waalse Gewest en de Vlaamse Regering, enerzijds, en de Regering van de Franse Republiek, anderzijds, betreffende de grensoverschrijdende samenwerking tussen de territoriale gemeenschappen en lokale overheidsinstellingen, ondertekend te Brussel op 16 september 2002 (goedgekeurd door de Belgische wet van 25 april 2004, BS 24 mei 2005).
- Decreet nr. 2003-865 van 8 september 2003 houdende het Comité interministériel aux crises nucléaires ou radiologiques.
- Protocol voor grensoverschrijdende samenwerking tijdens een ramp of zwaar ongeval tussen de officieren die aan het hoofd staan van de zone Interarmées de Défense Est (Metz) en Nord (Rijsel) en de Belgische Chef Défense, Metz, 8 december 2003.
- Frans-Belgische overeenkomst tot partnership aangaande dringende medische hulp, ondertekend op 20 maart 2007.
- Administratieve regeling van 18 juli 2019 betreffende bijstand en hulpverlening in de grenszone tussen België en Frankrijk; deze regeling betreft courante risico's en voorziet om een beroep te doen op de lokale uitvoeringsakkoorden, onder het beschermheerschap van departementen en gouverneurs.

9. Conclusie

Uit het overzicht van de reglementering inzake civiele veiligheid in Frankrijk en België blijkt dat de lokale verkozenen, ondanks enkele organisatorische eigenheden, kernpartners zijn wat betreft de preventie en het beheer van crisissituaties.

In dat verband hebben we erop gewezen dat zowel de Belgische als de Franse wetgevers de lokale overheden bij het beheer betrekken.

De Franse wet van 13 augustus 2004 bepaalt dat in de Plan Communaux de Sauvegarde onmiddellijke maatregelen opgenomen moeten worden om mensen te beschermen en te vrijwaren en alarm te slaan, alsook veiligheidsvoorschriften en een inventaris van de beschikbare middelen en begeleiding van de bevolking.

Het Belgische koninklijk besluit van 2006, dat in 2018 en in 2019 werd aangepast, vertrouwt de verwezenlijking van het gemeentelijk rampenplan, op basis van de risicoanalyse, toe aan de burgemeesters.

Met het ALARM-project hebben we duidelijk gemaakt dat gegevens uitgewisseld moeten worden betreffende dit gemeenschappelijke risicogebied, dat met name gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van nucleaire sites, Seveso-bedrijven, maar ook door een omvangrijk netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, de weg en het water.

De voorbije tien jaar is een Frans-Belgische grensoverschrijdende bijstandscultuur ontstaan waartoe vooral de brandweerkorpsen en medische urgentieteamen bijdragen, maar ook de steden en gemeenten, waarvan de inbreng op menselijk en materieel vlak essentieel is.

De Administratieve regeling die op 18 juli 2019 werd ondertekend door de Belgische en Franse Ministers van Binnenlandse Zaken en betrekking heeft op bijstand en hulpverlening in de grenszone tussen België en Frankrijk, is de concretisering van een grootschalig werk, waar ook alle partners van het ALARM-project bij betrokken waren.

Dankzij deze Administratieve regeling kan de wetgeving aangevuld worden, waardoor gewaarborgd wordt dat de samenwerking niet beperkt blijft tot tussenkomst in geval van een ramp, maar ook bij courante risico's (brand, bijstand aan personen, ...) en occasionele gebeurtenissen (overstroming, industrieongeval, ...).

Op korte termijn zullen dankzij het ALARM-project lokale uitvoeringsprotocols worden gerealiseerd, met de Belgische en Franse autoriteiten, de prefecten en gouverneurs, de voorzitters van de hulpverleningszones.

Op middellange termijn zullen de ALARM-projectpartners een grensoverschrijdend schema inzake risicoanalyse en -dekking uitwerken, zodat de Belgische en Franse hulpdiensten gemakkelijker tussenbeide kunnen komen.

De bevolking aan weerszijden van de grens beschermen is een hoofdbekommernis

De Franse en Belgische burgers uit de grensstreek delen een gezamenlijke geschiedenis, zoals het feit dat de lokale verkozenen de bescherming en veiligheid van hun bevolking op zich moeten nemen.

Bij al het werk dat werd verricht, stond dit streefdoel centraal: « Elkaar beter kennen om elkaar beter te beschermen ».

Dit bewijs van grensoverschrijdende solidariteit is ook de Belgische en Franse overheden niet vreemd: zij werken al meer dan tien jaar samen aan een Europees project dankzij hetwelk financiële middelen konden worden vergaard in het kader van het INTERREG V-programma, dat valt onder het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

De gebeurtenissen die zich aan beide zijden van de grens hebben voorgedaan - beheer van risico's i.v.m. de klimaatverandering, zoals stormweer en overstromingen, gezondheidscrisissen, zoals de huidige COVID 19-pandemie, de aanslagen in beide landen - bewijzen overduidelijk dat er nood is aan een gezamenlijk beleid voor crisispreventie en -beheer.

Patrick LAGADEC, Directeur onderzoek aan de Ecole Polytechnique, gespecialiseerd in crisissen, formuleert dit als volgt: *« Aangezien crisissen zich in binnen- én buitenland voordoen - de grens tussen beide werelden verdwijnt zelfs - is het de plicht van elk team om zoveel mogelijk banden aan te knopen met zijn omgeving: om door toedoen van kwaliteitsvolle opleidingen en gedachtewisselingen niet alleen het eigen « imago » te ontwikkelen, maar ook, en dat gaat veel verder, de sociale relevantie van onze daden, onze geloofwaardigheid, onze legitimiteit »*. in « La Civilisation du risque, Catastrophes technologiques et responsabilité sociale », Le Seuil, coll. « Science ouverte », Parijs, 1981.

10. Terminologie

Lijst van gebruikte afkortingen

KB	Koninklijk besluit.
ASN	Autorité de Sûreté Nucléaire.
CGCCR	Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering, doorgaans NCCN genoemd.
COD	Centre Opérationnel Départemental (operationeel centrum van het departement).
CODIS	Centre Opérationnel Départemental d'Incendie et de Secours (operationeel centrum van het departement brand en hulpverlening).
COGIC	Centre Opérationnel de Gestion Interministérielle des Crises (operationeel centrum voor interministerieel crisisbeheer).
COPIT	Conférence Permanente Intercommunale Transfrontalière (grensoverschrijdende permanente conferentie van intercommunales).
COS	Commandant des opérations de secours (commandant reddingsacties).
COZ	Centre Opérationnel de Zone (operationeel zonecentrum).
DDRM	Dossier Départemental des Risques Majeurs (departementsdossier grote risico's) Document dat door de prefect wordt opgemaakt en waarin de voornaamste inlichtingen over natuur- en technologische risico's in het departement opgenomen zijn. Het kan op het gemeentehuis geraadpleegd worden.
DICRIM	Document d'Information Communal sur les Risques Majeurs (gemeentelijk informatiedocument inzake grote risico's). Document dat door de burgemeester wordt opgesteld op basis van de elementen die de prefect heeft doorgegeven, aangevuld met de preventie- beschermings- en beveiligingsmaatregelen die de gemeente genomen heeft. Het kan op het gemeentehuis geraadpleegd worden.
DOS	Directeur des Opérations de Secours (directeur reddingsacties).
EMIZDS	Etat-Major Interministériel de Zone de Défense et de Sécurité (interministeriële staf defensie- en veiligheidszone).
EPCI	Etablissement Public de Coopération Intercommunale (overheidsinstelling voor intergemeentelijke samenwerking).
EFUS	Europees Forum voor Stadsveiligheid.
FWV	France Wallonie Vlaanderen.
EGTS	Europese groepering voor territoriale samenwerking.
ICPE	Installation Classée pour la Protection de l'Environnement (installatie geklasseerd omwille van de milieubescherming).
INB	Installation Nucléaire de Base (basisinstallatie voor kernenergie).
ORSEC(-plan)	Organisation de la Réponse de Sécurité Civile, vroeger het Plan d'Organisation et de Secours, dat door de diensten van de prefect werd opgesteld.

MEL	De Europese metropool Rijsel.
MIC	Monitoring- en informatiecentrum, nu ERCC: Emergency Response Centre.
NCC	Nationaal Crisis Centrum (vroeger CGCCR).
NPU	Noodplanning - planification d'urgence.
PACTE	Programme d'Action et de Coopération Transfrontalier (grensoverschrijdend actie- en samenwerkingsprogramma).
PCS	Plan Communal de Sauvegarde.
PICS	Plan Inter Communal de Sauvegarde (intergemeentelijk beschermingsplan).
PIM	Plan d'Intervention Médical (medisch interventieplan).
PLU	Plan Local d'Urbanisme (lokaal stedenbouwkundig plan): stedenbouwkundig document ingevoerd door de wet « Solidarité et renouvellement urbain » (wet solidariteit en stadsvernieuwing of wet-SRU) van 13 december 2000. Het vervangt het POS.
POI	Plan d'Opération Interne (intern operatieplan) Plan dat uitgewerkt wordt door een industrieel aan het hoofd van een ICPE die door de aard van de activiteiten bijzondere risico's inhoudt voor de bevolking in de buurt en voor het milieu. Voor INB's spreken we van PUI: Plan d'Urgence Interne (intern noodplan).
POS	Plan d'Occupation des Sols (grondbestemmingsplan): stedenbouwkundig document waarin de gemeentelijke regels voor grondbestemming zijn opgenomen. Het POS wordt opgemaakt op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester. Het werd vervangen door het PLU, sinds de wet « Solidarité et renouvellement urbain » (wet-SRU) van 13 december 2000.
PPI	Plan Particulier d'Intervention (bijzonder interventieplan). Noodplan dat bepaalt welke interventie- en hulpverleningsmodaliteiten in geval van een ernstig ongeval, bijvoorbeeld met een stuwdam, in een ICPE moeten doorgevoerd worden om mensen, eigendommen en milieu te beschermen.
PPMS	Plan Particulier de Mise en Sûreté (bijzonder plan veiligstelling).
PPR	Plan de Prévision des Risques naturels prévisibles (plan inzake het voorzien van voorspelbare natuurrampen). Regelgevend document dat met de wet van 2 februari 1995 werd ingevoerd en de aan voorspelbare natuurrisico's blootgestelde zones afbakent. De burgemeester moet hiermee rekening houden als hij zijn POS of PLU opmaakt of herzielt. Het PPR vervangt sinds 2 februari 1995 de andere procedures, zoals het PER, R.111-3, PSS. Sinds de wet van 20 juli 2003 werden technologische PPR's ingevoerd (PPRT) rondom SEVESO AS-bedrijven.
PSS	Plan de Secours Spécialisé (gespecialiseerd hulpverleningsplan), noodplan dat door de prefect wordt voorgeschreven: er is een PSS voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, bosbranden, ...
NIP (België)	Nood- en interventieplan.
NIP (Frankrijk)	Plan d'Urgence Interne (intern noodplan) (zie POI).
ANIP (België)	Algemeen nood- en interventieplan.

BNIP (België)	Bijzonder nood- en interventieplan.
SAMU	Service d'Aide Médicale Urgente (dienst voor dringende medische hulp).
SDACR	Schéma Départemental d'Analyse et de Couverture des Risques (departementaal schema voor de analyse en dekking van risico's).
SDIS	Service Départemental d'Incendie et de Secours (brandweer en hulpdiensten van het departement).
VGv	Vervoer van Gevaarlijke Goederen.

The map displays the Flanders region in Belgium, with its provinces and surrounding areas. The regions are color-coded: Flanders (yellow), West-Vlaanderen (green), Flandre (Vlaanderen) (light yellow), Hainaut (light green), Wallonie (light blue), Namur (light green), Dinaphi (light green), Luxembourg (dark green), Aisne (dark green), Ardennes (dark green), Oise (light green), Somme (light green), Pas-de-Calais (light green), Nord (dark green), Hainaut-Ouest (dark green), Hainaut-Centre (dark green), Hainaut-Est (dark green), and Westhoek (dark green). The map also shows the English Channel and the North Sea.

The map of Belgium is divided into 19 fire districts (Brandweerzones) and 19 fire zones (Zones de secours). The regions are labeled as follows:

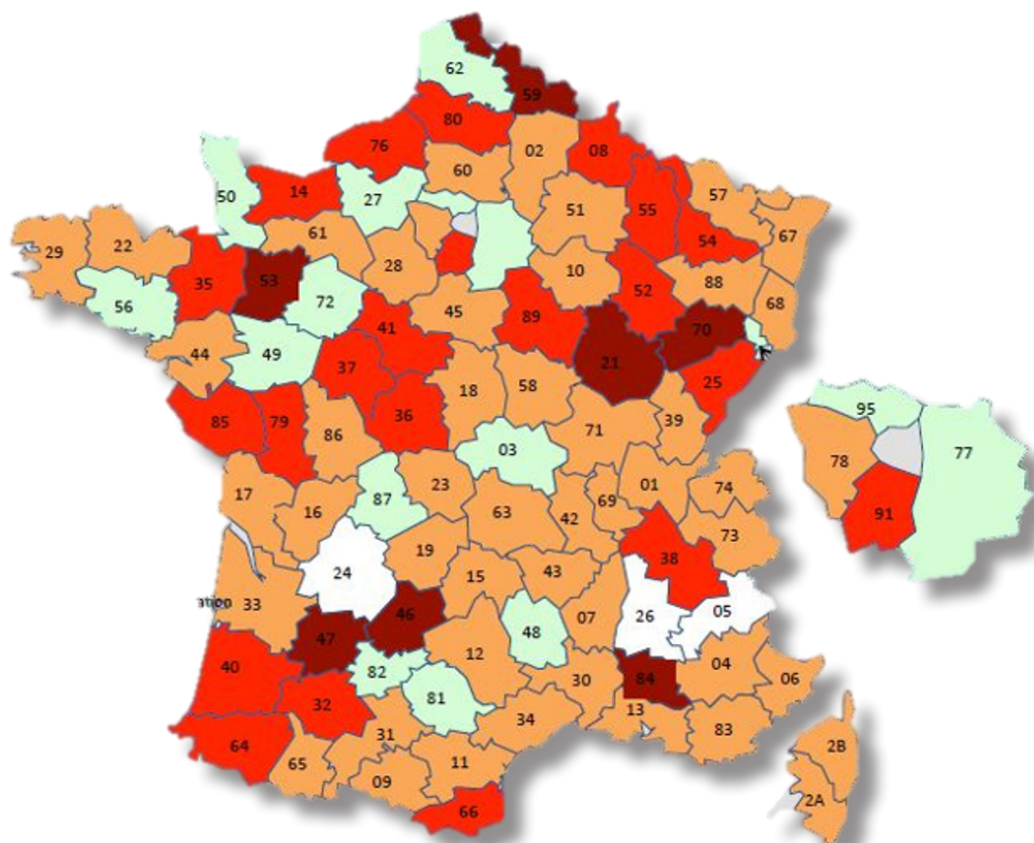
- 1. Hulpverleningszone 1
- 2. Brandweer Westhoek
- 3. Brandweerzone Midwest
- 4. Hulpverleningszone Vlaanderen
- 5. Brandweerzone Vlaanderen
- 6. Hulpverleningszone Centrum
- 7. Brandweerzone Oost
- 8. Hulpverleningszone Oost
- 9. Brandweerzone Oost-Limburg
- 10. Hulpverleningszone Zuidwest
- 11. Hulpverleningszone Zuid
- 12. Hulpverleningszone Oost
- 13. Hulpverleningszone Oost
- 14. Hulpverleningszone Oost
- 15. Hulpverleningszone Oost
- 16. Hulpverleningszone Oost
- 17. Hulpverleningszone Oost
- 18. Hulpverleningszone Oost
- 19. Hulpverleningszone Oost

The fire zones (Zones de secours) are labeled as follows:

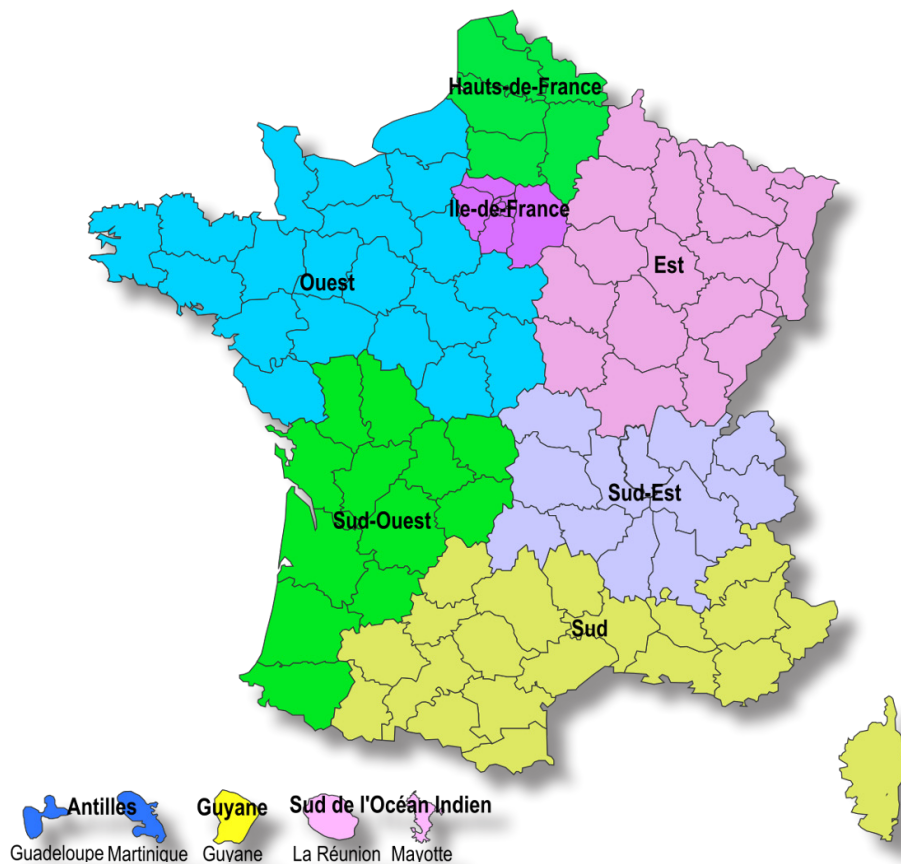
- Zone de secours du Brabant wallon
- Zone de secours Namur-Centre
- Zone de secours Namur-Est
- Zone de secours Val de Sambre
- Zone de secours NAGE
- Zone de secours DINAPHI
- Zone de secours de Luxembourg
- Zone de secours de Hesbaye
- Zone de secours HEMECO
- Zone de secours Vestro - Hainaut & Patois
- Zone de secours 5 Virois Ardennes Liégeois (ZOE WALL)
- Zone DG

Kaart van de hulpverleningszones en SDIS op nationaal niveau

Kaart van de defensiezones

Specifieke fiche betreffende de bevoegdheden van de burgemeesters

De slachtoffers redden, dat is evacueren uit de rode zone en zorgen voor dringende geneeskundige hulp, stabilisatie van het slachtoffer en afvoer naar de ziekenhuizen.

Beschermingmaatregelen, dat is verwittigen, preventief evacueren, ondersteunen en bijstaan, opvangen en tijdelijk huisvesten.

Beheer van crisis & verantwoordelijkheden van de burgemeesters

Verantwoordelijkheden

Door deel te nemen aan de **sensibilisering en aan de bewustmaking van de burgers** maakt de burgemeester aan de inwoners de bijzondere risico's van hun gemeente kenbaar.

Aangezien de burgemeester zijn grondgebied, zijn inwoners en de wet die hen moet beschermen kent, moet de burgemeester de **blootstelling beperken van personen en goederen** in de zones die onderhevig zijn aan de verschillende risico's..

Door de nodige preventieve maatregelen te nemen, helpt de burgemeester om **de gevolgen van een risico te beperken en beschermt** zo veel als mogelijk de bevolking van zijn gemeente.

Wanneer zich een groot evenement voordoet **organiseert en coördineert** de burgemeester, in hoedanigheid van verantwoordelijke voor de veiligheid, **het beheer van de eventuele crisis** tot de terugkeer naar een normale situatie.

De burgemeester

Directeur van de reddingsoperaties DOS

- Hij leidt en coördineert de acties van alle belanghebbende.
- Hij verzekert en coördineert de communicatie.
- Hij informeert de hogere administratieve niveaus.
- Hij anticipeert op de gevolgen.
- Hij mobiliseert de publieke en private middelen op zijn grondgebied waar hij bevoegd is.

De burgemeester, als DOS, coördineert de tussenkomst van de reddingsdiensten en stelt de beschermingsmaatregelen in werking.

Bescherming van de bevolking

REDDEN

Beschermen
Verzorgen
Herstellen
Voor medicatie
zorgen
Dringende
evacuatie

Urgentedienst

BESCHERMEN

Informeren
Verwittigen
In veiligheid
brengen
Verbieden
Ondersteunen
Bijstaan

Gemeente/inter-communale

Interreg

France-Wallonie-Vlaanderen

ALARM FWV

<https://www.georisques.gouv.fr/>
<http://www.mementodumaire.net/>
<https://www.interieur.gouv.fr/Le-ministere/Securite-civile/>

Lijst van de bij het project betrokken steden en gemeenten

Gegevens van de Projectleider en de 25 partners, waaronder ook de websites

REGLEMENTERING

Op het vlak van civiele veiligheid in Frankrijk en België

ARRANGEMENT ADMINISTRATIF

ENTRE

**LE
MINISTRE DE LA SÉCURITÉ ET DE L'INTÉRIEUR
DU ROYAUME DE BELGIQUE**

ET

**LE MINISTRE DE L'INTÉRIEUR
DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE**

**RELATIF À L'ASSISTANCE ET AUX SECOURS
EN ZONE FRONTALIÈRE**

Le ministre de la Sécurité et de l'Intérieur du Royaume de Belgique d'une part,

et

Le ministre de l'Intérieur de la République française d'autre part,

Ci-après dénommés « les Parties »,

Considérant la Convention-cadre européenne sur la coopération transfrontalière des collectivités ou autorités territoriales, conclue à Madrid le 21 mai 1980 ;

Considérant la Convention entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement du Royaume de Belgique sur l'assistance mutuelle en cas de catastrophes ou d'accidents graves signée à Paris le 21 avril 1981, ci-après dénommée « la Convention » ;

Considérant la décision 1313/2013/UE du Parlement européen et du Conseil de l'Union européenne du 17 décembre 2013 relative au mécanisme de protection civile de l'Union ;

Considérant le droit interne des Parties et l'organisation respective de leurs services de secours ;

Considérant l'importance attachée par les deux pays à la gestion des secours dans la zone frontalière ;

Considérant qu'une coopération de bon niveau tant opérationnelle que professionnelle en matière de secours s'est d'ores et déjà instaurée des deux côtés de la frontière ;

Considérant l'utilité de fixer les modalités de réalisation d'opérations d'assistance mutuelle dans ladite zone frontalière ;

Sont convenus des dispositions suivantes :

Article 1er **Objet de l'arrangement**

Le présent arrangement vise à définir et organiser la mise en œuvre d'opérations liées à la gestion des secours dans les zones géographiques frontalières précisées à l'article 2.

Article 2

Délimitation de la zone géographique d'intervention

Le champ d'action du présent arrangement s'étend, pour la France aux départements frontaliers, et pour la Belgique, aux zones de secours frontalières.

Article 3

Définitions des risques

1. Risque courant ou récurrent:

Un risque est dit courant ou récurrent lorsqu'il présente une probabilité importante de se produire et est du ressort des services départementaux d'incendie et de secours des départements frontaliers français ou des zones de secours frontalières belges.

Il correspond notamment aux types d'interventions suivants :

- lutte contre les incendies et prévention des risques d'incendie ;
- accidents de la circulation et secours aux personnes ;
- assistance aux personnes en danger.

2. Risque particulier ou ponctuel :

Un risque est dit particulier ou ponctuel lorsqu'il présente les deux caractéristiques suivantes :

- une probabilité de se produire réduite et difficilement prévisible ;
- des effets particulièrement graves, tels que de nombreuses victimes ou des dommages importants pour les biens ou de forts impacts sur l'environnement.

Il correspond notamment aux risques de graves inondations, de crues et d'accidents industriels et technologiques.

3. Les risques majeurs sont exclus du champ du présent arrangement.

Article 4 Modalités d'assistance

1. En cas de risque courant ou récurrent, l'autorité compétente pour effectuer la demande d'assistance est :
 - pour la Partie française : le préfet du département concerné ou, dans le cas où plusieurs départements seraient concernés par l'opération, le préfet de la zone de défense et de sécurité dont ceux-ci relèvent – au travers respectivement du centre opérationnel départemental d'incendie et de secours et du centre opérationnel de zone ;
 - pour la Partie belge : l'autorité représentant la zone de secours telle que désignée dans les protocoles locaux d'exécution visés à l'article 8 ou le centre de secours d'urgence 112 compétent.

2. En cas de risque particulier ou ponctuel, l'autorité compétente pour effectuer la demande d'assistance est :
 - pour la Partie française : le préfet du département concerné ou, dans le cas où plusieurs départements seraient concernés par l'opération, le préfet de la zone de défense et de sécurité dont ceux-ci relèvent – au travers respectivement du centre opérationnel départemental d'incendie et de secours et du centre opérationnel de zone ;
 - pour la Partie belge : le gouverneur de la province concernée, en liaison le cas échéant avec les gouverneurs des autres provinces affectées.

3. En cas de réponse positive, les autorités compétentes définies aux paragraphes 1 et 2 indiquent à l'autorité compétente de la Partie requérante, sous toute forme appropriée :
 - le nombre de sauveteurs et le type de matériels qui seront engagés ;
 - l'heure estimée d'arrivée sur la zone d'intervention ;
 - les éventuels besoins à l'arrivée.

4. Les différents services compétents de l'une des Parties peuvent effectuer, en accord avec les autorités compétentes de l'autre Partie, des reconnaissances préalables en tant que de besoin dans les zones d'intervention afin de permettre le bon accomplissement des missions de secours ultérieures. En outre, les autorités compétentes peuvent établir, d'un commun accord, les plans d'intervention spécifiques nécessaires à l'exécution des opérations de secours.

5. Les opérations de secours sont dirigées par le commandant ou le chef des opérations de secours de la Partie requérante. Les équipes de secours de la Partie requise et leurs moyens disponibles sont mis à sa disposition. Les services de secours utilisent leurs propres moyens et procédures d'intervention. Si les moyens mis à disposition par la Partie requise imposent des contraintes logistiques particulières, celles-ci sont prises en charge par la Partie requérante dans la limite de ses moyens.

Article 5 **Financement**

Chaque Partie prend en charge les frais et dépenses engagés pour la mise en œuvre du présent arrangement dans la limite de ses disponibilités budgétaires et de ses dotations de fonctionnement courant.

Article 6 **Responsabilité civile**

En matière de règlement des dommages causés aux tiers ou aux biens et agents des Parties, il est fait application des dispositions de l'article 9 de la Convention.

Article 7 **Coopération institutionnelle et technique**

Les services compétents des Parties développent les échanges d'informations et de bonnes pratiques concernant la protection civile, pour renforcer l'interopérabilité de leurs services de secours. A cet effet, ils étudient notamment la possibilité d'accueillir des stagiaires et d'organiser des exercices et entraînements conjoints ainsi que de tenir des réunions communes.

Article 8 **Protocoles locaux d'exécution**

Pour la mise en œuvre des dispositions du présent arrangement, les préfets des départements et des zones de défense et de sécurité limitrophes et les présidents de conseil d'administration des services départementaux d'incendie et de secours peuvent conclure des protocoles locaux d'exécution avec les présidents de zones de secours, en ce qui concerne les risques courants ou récurrents, ou les gouverneurs de province belges limitrophes, en ce qui concerne les risques particuliers ou ponctuels.

Article 9 **Suivi de la coopération et règlement des différends**

1. Chaque autorité visée à l'article 4 établit un bilan annuel d'activités qui est présenté aux Parties.
2. Tout différend relatif à l'interprétation ou à l'application du présent arrangement est réglé par voie de consultation ou de négociation entre les Parties.

Article 10 Dispositions finales

1. Le présent arrangement prend effet à compter du jour de sa signature. Il est conclu pour une durée illimitée.
2. Il peut être amendé par écrit d'un commun accord entre les Parties. Ces amendements entrent en vigueur à la date de la dernière signature.
3. Chaque Partie peut le dénoncer par notification écrite adressée à l'autre Partie par la voie diplomatique. La dénonciation prend effet six (6) mois après la date de réception de la notification par l'autre Partie.

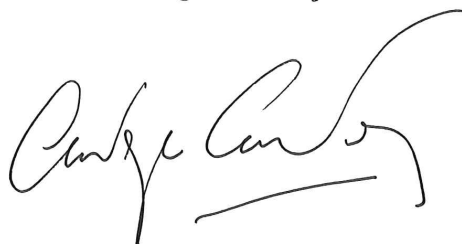
Fait à Helsinki, le 18-07-19, en deux exemplaires, chacun en langues française et néerlandaise, les deux textes faisant également foi.

**LE MINISTRE DE LA SECURITE ET
DE L'INTÉRIEUR DU ROYAUME DE
BELGIQUE,**

Pieter DE CREM

**LE MINISTRE DE L'INTÉRIEUR
DE LA REPUBLIQUE FRANÇAISE**

Christophe CASTANER

ADMINISTRATIEVE REGELING

TUSSEN

**DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN
BINNENLANDSE ZAKEN VAN HET KONINKRIJK
BELGIË**

EN

**DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN
VAN DE FRANSE REPUBLIEK**

**MET BETREKKING TOT DE BIJSTAND EN DE
HULPVERLENING IN HET GRENSGEBIED**

De minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken van het Koninkrijk België, enerzijds,

en

De minister van Binnenlandse Zaken van de Franse Republiek, anderzijds,

Hierna « de Partijen »,

Overwegende de Europese Kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten, afgesloten te Madrid op 21 mei 1980 ;

Overwegende de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek, inzake wederzijdse hulpverlening bij rampen of ernstige ongevallen, ondertekend te Parijs op 21 april 1981, hierna « de Overeenkomst » ;

Overwegende het besluit 1313/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 17 december 2013 betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming;

Overwegende het intern recht van de Partijen en de respectieve organisatie van hun hulpverleningsdiensten ;

Gelet op het belang dat de twee landen aan het beheer van de hulpverlening in het grensgebied hechten;

Overwegende dat er aan beide kanten van de grens al een goede operationele en professionele samenwerking op het gebied van de hulpverlening bestaat ;

Gelet op het feit dat het nuttig is dat de modaliteiten voor de uitvoering van operaties op het gebied van wederzijdse bijstand in het genoemde grensgebied vastgelegd worden ;

Hebben een akkoord bereikt over de volgende bepalingen :

Artikel 1 **Voorwerp van de regeling**

Deze regeling heeft tot doel de uitvoering van operaties in verband met het beheer van de hulpverlening in de in artikel 2 gepreciseerde geografische grenszones te bepalen en te organiseren.

Artikel 2

Afbakening van de geografische interventiezone

Het actieterrein van deze regeling strekt zich voor Frankrijk uit tot de grensdepartementen en voor België tot de grenshulpverleningszones.

Artikel 3

Definities van de risico's

1. Courant of recurrent risico :

Een risico is courant of recurrent wanneer het zeer waarschijnlijk is dat het zich voordoet en onder de bevoegdheid van de brandweer- en hulpverleningsdiensten van de Franse grensdepartementen of de Belgische grenshulpverleningszones valt.

Hierbij gaat het met name om de volgende soorten interventies :

- bestrijding van branden en preventie van brandrisico's ;
- verkeersongevallen en hulpverlening aan personen;
- bijstand aan personen in gevaar.

2. Bijzonder of punctueel risico :

Een risico is bijzonder of punctueel wanneer het de volgende twee kenmerken vertoont :

- het is weinig waarschijnlijk dat het zich voordoet en het kan moeilijk voorspeld worden ;
- het heeft bijzonder ernstige gevolgen, zoals een groot aantal slachtoffers en/of aanzienlijke schade aan goederen en/of belangrijke impact op het milieu.

Hierbij gaat het met name om zware overstromingsrisico's, hoogwater en industriële en technologische ongevallen.

3. De ernstige risico's vallen niet onder het toepassingsgebied van deze regeling.

Artikel 4 **Bijstandsmodaliteiten**

1. Indien het om een courant of recurrent risico gaat, is de volgende overheid bevoegd om bijstand aan te vragen :

- voor de Franse Partij : de prefect van het betrokken departement, of, indien de operatie op verschillende departementen betrekking zou hebben, de prefect van de defensie- en veiligheidszone waaronder deze departementen vallen, via respectievelijk het operationele, departementale brand- en hulpcentrum en het operationele centrum van de zone;
- voor de Belgische Partij : de overheid die de hulpverleningszone vertegenwoordigt zoals aangeduid in de lokale uitvoeringsregelingen bedoeld in artikel 8 of de bevoegde noodcentrale 112.

2. Indien het om een bijzonder of punctueel risico gaat, is de volgende overheid bevoegd om bijstand aan te vragen :

- voor de Franse Partij : de prefect van het betrokken departement, of, indien de operatie op verschillende departementen betrekking zou hebben, de prefect van de defensie- en veiligheidszone waaronder deze departementen vallen, via respectievelijk het operationele, departementale brand- en hulpcentrum en het operationele centrum van de zone;
- voor de Belgische Partij : de gouverneur van de betrokken provincie, die in voorkomend geval in verbinding staat met de gouverneurs van de andere getroffen provincies.

3. Indien het antwoord positief is, geven de bevoegde overheden die in het eerste en tweede lid van dit artikel bepaald worden de volgende informatie door aan de bevoegde overheid van de verzoekende Partij, in elke passende vorm :

- het aantal redders en het type materiaal dat zal worden ingezet ;
- het geschatte uur van aankomst in de interventiezone ;
- de eventuele behoeften bij de aankomst.

4. Zo nodig kunnen de verschillende bevoegde diensten van een van de Partijen, met de toestemming van de bevoegde overheden van de andere Partij, de interventiezones op voorhand verkennen, zodat de latere hulpverleningsopdrachten goed kunnen worden uitgevoerd. De bevoegde overheden kunnen de interventieplannen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de hulpverleningszones in gezamenlijk overleg opstellen.

5. De hulpverleningsoperaties worden geleid door de commandant of de leider van de hulpverleningsoperaties van de verzoekende Partij. De hulpverleningsploegen van de aangezochte Partij en hun beschikbare middelen worden te zijner beschikking gesteld. De hulpverleningsdiensten gebruiken hun eigen middelen en interventieprocedures. Indien de middelen die door de aangezochte Partij ter beschikking worden gesteld bijzondere logistieke eisen met zich meebrengen, houdt de verzoekende Partij, binnen de beperkingen van haar middelen, rekening met deze eisen.

Artikel 5 **Financiering**

Elke Partij neemt de kosten en de uitgaven voor de toepassing van deze regeling, binnen de grenzen van haar budgettaire mogelijkheden en haar courante werkingsdotaties, op zich.

Artikel 6 **Burgerlijke aansprakelijkheid**

Wat de regeling van de schade aan derden of aan goederen en ambtenaren van de Partijen betreft, worden de bepalingen van artikel 9 van de Overeenkomst toegepast.

Artikel 7 **Institutionele en technische samenwerking**

De bevoegde diensten van de Partijen ontwikkelen de uitwisseling van informatie en goede praktijken inzake civiele veiligheid om de interoperabiliteit van hun hulpverleningsdiensten te versterken. Te dien einde bestuderen ze met name de mogelijkheid om stagiairs te onthalen en gezamenlijke oefeningen, trainingen en vergaderingen te organiseren.

Artikel 8 **Lokale uitvoeringsregelingen**

Voor de toepassing van de bepalingen van deze regeling kunnen de prefecten van de aangrenzende departementen en defensie- en veiligheidszones en de voorzitters van de bestuursraad van de departementale brand- en hulpdiensten lokale uitvoeringsregelingen afsluiten met de voorzitters van de hulpverleningszones, wat de courante of recurrenente risico's betreft, of met de gouverneurs van de aangrenzende Belgische provincies, wat de bijzondere of punctuele risico's betreft.

Artikel 9 **Opvolging van de samenwerking en regeling van de geschillen**

1. Elke in artikel 4 bedoelde overheid stelt een jaarlijks activiteitenverslag op, dat aan de Partijen wordt voorgesteld.
2. Elk geschil met betrekking tot de interpretatie of de toepassing van deze regeling wordt door middel van consultaties of onderhandelingen tussen de Partijen geregeld.

Artikel 10 Slotbepalingen

1. Deze regeling wordt van kracht op de dag van de ondertekening. Ze wordt voor een onbepaalde duur afgesloten.
2. Ze kan met wederzijdse toestemming van de Partijen schriftelijk geamendeerd worden. Deze amendementen worden op de dag van de laatste handtekening van kracht.
3. Elke Partij kan de regeling beëindigen door de andere Partij langs diplomatieke weg schriftelijk kennis te geven van de beëindiging. De beëindiging wordt zes (6) maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de andere Partij van kracht.

Gedaan te *Welsink*, op *18-05-19*, in twee exemplaren, in de Franse en Nederlandse taal. Beide teksten zijn gelijkelijk authentiek.

**DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN
VAN BINNENLANDSE ZAKEN VAN
HET KONINKRIJK BELGIË,**

Pieter DE CREM

**DE MINISTER VAN BINNENLANDSE
ZAKEN VAN DE FRANSE
REPUBLIEK**

Christophe CASTANER

CONVENTION BINATIONALE D'ASSISTANCE MUTUELLE

Entre

Monsieur Michel LALANDE
Préfet du Nord,
Préfet de la Région Hauts-de-France,
Préfet de la Zone de Défense et de Sécurité Nord

Et

Monsieur Tommy LECLERCQ
Gouverneur de la Province du Hainaut

Et

Monsieur Jacques HOUSSIN
Président du Conseil d'Administration
du Service Départemental d'Incendie et de Secours du Nord (SDIS59)

Et

Monsieur Eric THIEBAUT
Président de la Zone de Secours Hainaut Centre

Ci-après dénommés « les Parties »,

---oooOooo---

Vu la convention-cadre européenne sur la coopération transfrontalière des collectivités ou autorités territoriales, conclue à Madrid le 21 mai 1980,

Vu la convention entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement du Royaume de Belgique sur l'assistance mutuelle en cas de catastrophes ou d'accidents graves signée à Paris le 21 avril 1981,

Vu l'arrangement administratif entre le ministre de la Sécurité et de l'Intérieur du Royaume de Belgique et le Ministre de l'Intérieur de la République française relatif à l'assistance et aux secours en zone frontalière du 18 juillet 2019,

Vu l'arrangement particulier relatif à l'assistance mutuelle en cas de catastrophes ou d'accidents graves et à l'organisation en commun d'exercices de secours conclu entre le Gouverneur de la Province du Hainaut et le Préfet de la Région Nord-Pas-de-Calais du 30 août 1999,

Préambule

Le projet ALARM est une initiative tripartite « France – Wallonie – Flandre » mise en place dans le cadre du programme INTERREG V avec le soutien du fonds européen de développement régional. Ce projet vise à développer une coopération transfrontalière opérationnelle entre les acteurs de la sécurité civile de part et d'autre de la frontière franco-belge, à différents niveaux (analyse des risques, planification, gestion de crise) et sur un large éventail de risques.

Dans le cadre dudit projet, le Préfet du Nord, le Gouverneur de la Province du Hainaut, le Président du Conseil d'Administration du Service Départemental d'Incendie et de Secours du Nord et le Président de la zone de secours Hainaut Centre, convaincus de la nécessité de renforcer la coopération dans le domaine de la protection et de la sécurité civile sur le territoire franco-belge et souhaitant favoriser la prévention des interventions courantes transfrontalières, établissent entre eux par la présente convention une étroite coopération, conformément aux clauses de l'article 8 de l'arrangement administratif relatif à l'assistance et aux secours en zone frontalière du 18 juillet 2019.

Il est convenu ce qui suit :

Article 1 : Objet de la convention

La présente convention a pour objet d'engager une démarche d'assistance mutuelle entre le SDIS du Nord et la zone de secours Hainaut Centre et d'en fixer les conditions en vue d'assurer la distribution des secours en présence des risques courants / récurrents ou complexes / ponctuels :

- 1) Pour les communes immédiatement frontalières du Nord qui pourraient être couvertes plus favorablement par un poste de la zone de secours Hainaut Centre (liste détaillée des communes reprises dans l'annexe 1) ;
- 2) Pour les communes immédiatement frontalières de la zone de secours Hainaut Centre qui pourraient être couvertes plus favorablement par un centre d'incendie et de secours du Nord liste détaillée des communes reprises dans l'annexe 1) ;
- 3) Dans les autres communes en cas de renfort spécifique.

Les risques majeurs sont exclus du champ de la présente convention.

Article 2 : Préparation des secours

Le SDIS du Nord et la zone de secours Hainaut Centre se communiquent mutuellement les données qui devront être tenues à jour (les risques, les menaces et les ressources existantes). Ils établiront également des procédures partagées afin de préciser le cadre des interventions.

Le SDIS du Nord et la zone de secours Hainaut Centre s'engagent à mettre en place réciproquement les échanges, les moyens, les exercices et les formations nécessaires à l'acculturation des personnels de la zone frontalière aux méthodes et aux procédures de chacun des services de secours ainsi qu'à la préparation de la meilleure réponse opérationnelle possible. Des conventions spécifiques pourront être conclues le cas échéant.

Article 3 : Modalités d'engagement des moyens de secours et gestion opérationnelle

Compte tenu de la réalité des enjeux et de la volonté partagée d'avancer, il est convenu de mettre en œuvre le processus suivant :

1 - Mise en place d'engagements « en doublon ».

Visant à appliquer le principe de « l'aide adéquate la plus rapide », cette démarche novatrice implique que les moyens normalement engagés seront complétés par des moyens venant du pays voisin, plus proches de l'intervention. Les retours d'expériences de ces interventions permettront de mesurer l'intérêt de la coopération opérationnelle transfrontalière et d'en améliorer la réponse.

Les documents fournis en annexes 2 et 3 permettront de détailler les procédures et les conditions de cette démarche (fiches conditions et modalités d'engagements, fiche Retex).

2 – Engagement transfrontalier et réciproque d'officiers de la chaîne de commandement

En dehors des engagements évoqués dans le point 1 de l'article 3, des officiers de la chaîne de commandement, appelés officiers de liaison, pourront être engagés de part et d'autre de la frontière en accompagnement de l'officier du service de secours territorialement compétent (annexe 4).

Les objectifs sont les suivants :

- préparer la montée en puissance des interventions ;
- optimiser les échanges afin d'obtenir toutes les informations qui permettront d'améliorer la coopération opérationnelle transfrontalière.

Ces derniers assureront, en relation avec les autorités (annexe 2), l'ensemble des modalités d'engagement, d'acheminement et de prise en charge des opérations. Ils auront pour mission de remonter les informations de terrain vers leur structure respective de rattachement.

3 – Gestion des appels

En vue d'optimiser l'intervention des secours, l'organisation des appels d'alerte est fondée sur les systèmes d'informations et de communication propres à chaque service.

Le SDIS ou la Zone siège reçoit les appels 18, 100 et 112 en provenance de son territoire de compétence.

Dans les cas prévus par la convention d'assistance mutuelle, le Centre de Traitement de l'Alerte (CTA) / Centre Opérationnel Départemental d'Incendie et de Secours (CODIS) du SDIS ou le Centre 112 de la Zone siège de l'intervention transmet la demande de départ en doublon ou celle d'engagement d'un officier de liaison et indique les moyens à engager au CTA ou Centre de dispatching.

Cette demande peut être formulée par téléphone pour activer plus rapidement et faciliter la mise en œuvre des secours. Elle devra comporter les précisions suivantes :

- la nature de la demande ;
- le type et l'importance des moyens demandés ;
- le lieu de prise de contact (adresse) ;
- la description des moyens engagés.

Les équipes de secours pourront être envoyées par différents vecteurs, l'efficacité des secours étant fonction de la rapidité de leur acheminement et de leur intervention.

Article 4 : Direction des opérations - commandement des Opérations

La direction des opérations de secours incombe aux autorités compétentes du lieu d'intervention. Si les opérations de secours se déroulent sur le territoire français, leur direction est assumée selon les circonstances par le Maire ou le Préfet du Département. Si les opérations de secours se déroulent sur le territoire belge, leur coordination est assumée selon les circonstances par le Bourgmestre ou le Gouverneur de la Province.

Les opérations de secours sont dirigées par le commandant (F) ou le chef (B) des opérations de secours du territoire requérant.

Le chef du détachement d'intervention et de secours envoyé sur le territoire d'un autre pays, se met à la disposition du commandant ou du chef des opérations de secours qui lui précise sa mission. Il porte la responsabilité de l'exécution de cette mission vis-à-vis notamment du personnel qui lui est subordonné.

Le CODIS et le Centre 112 se communiquent systématiquement les messages d'information relatifs aux interventions effectuées en application de la présente convention.

Article 5 : Utilisation des véhicules

Lorsqu'ils participent à une intervention de secours, les véhicules de service sont considérés comme véhicules d'intérêt général prioritaire au sens du droit français et comme véhicules prioritaires au sens du droit belge.

Article 6 : Fin des opérations d'assistance

La remise à disposition du détachement envoyé au titre de la présente convention est décidée par le commandant ou le chef des opérations de secours. Il appartient au CODIS et au centre 112 bénéficiaire d'en informer son homologue.

Article 7 : Retex et Compte-rendu des sorties de secours

Les parties s'engagent à mettre en place un cycle d'amélioration continue par le retour d'expérience.

Toutes les interventions engagées au titre de cette convention feront l'objet de la rédaction d'un rapport particulier type RETEX (annexe 5).

Les comptes rendus des sorties de secours sont communiqués au SDIS ou à la Zone de secours qui en fait la demande.

Article 8 : Modalités financières

Les interventions réalisées dans le cadre de la présente convention ne feront pas l'objet de facturation. Toutefois, le déséquilibre manifeste entre le nombre des interventions réalisées par le SDIS du Nord et celui de la zone de secours de Hainaut Centre sur une année civile pourra donner lieu à participation aux frais engagés.

Pour toutes les interventions supplémentaires réalisées par le SDIS du Nord, la participation retenue par intervention est fixée par délibération du Conseil d'administration du SDIS.

Pour toutes les interventions supplémentaires réalisées par la zone de secours Hainaut Centre, la participation retenue par intervention est fixée par délibération du Conseil de zone de la zone de secours.

Le SDIS du Nord et la zone de secours Hainaut Centre feront un état contradictoire semestriel sur le nombre des interventions réalisées par leurs services.

Un titre de recette ou une facture sera émis(e) sur la base d'un état récapitulatif et consolidé des interventions réalisées par chacun des services de secours concernés sur une année civile.

Article 9 : Responsabilités

Le SDIS ou la zone de secours siège demeure responsable de l'intervention. Aussi, dans l'hypothèse où un dommage serait causé à un tiers par un membre d'une équipe de secours qui ne relève pas de son personnel, le SDIS ou la zone de secours siège serait responsable du dommage selon les dispositions qui s'appliqueraient si le dommage avait été causé par un membre relevant de son personnel.

Chacune des parties assumera la charge financière de l'ensemble des dommages relatifs à ses biens ou subis par un membre de ses personnels au cours d'une intervention effectuée sur le territoire de l'autre partie. Chaque partie renonce à toute demande d'indemnisation à l'encontre de l'autre partie pour l'ensemble des dommages causés lors des interventions effectuées dans le cadre de l'exécution de la présente convention.

Article 10 : Suivi de la convention

Les parties se réuniront chaque fois qu'elles le jugeront utile pour procéder à la mise à jour de la convention. Toutefois, une périodicité semestrielle est fixée afin d'assurer un suivi de la convention. Les réunions auront lieu alternativement sur le territoire des deux pays.

Un bilan semestriel relatif à l'exécution de la présente convention sera adressé au chef de zone et au directeur départemental.

Article 11 : Durée – dénonciation

La présente convention binationale d'assistance mutuelle prend effet à compter de la date de sa signature par toutes les parties pour une durée de 2 ans. Elle pourra être renouvelée par tacite reconduction chaque année, dans la limite de 5 ans.

Chaque partie peut dénoncer la présente convention par notification écrite adressée aux autres parties. La dénonciation prend effet 6 mois après la date de réception de la notification.

Dans l'hypothèse d'un refus de paiement de la participation aux frais des interventions supplémentaires réalisées, la convention peut être dénoncée par notification écrite adressée aux autres parties. La dénonciation prend effet 2 mois après la date de réception de la notification.

Article 12 : Publicité

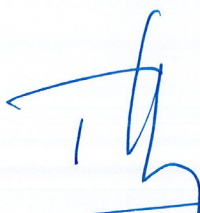
La présente convention est publiée aux recueils des actes administratifs de la Préfecture du Nord et de la Province du Hainaut ainsi qu'aux recueils des actes administratifs du SDIS du Nord et de la zone de secours Hainaut Centre.

Une copie est transmise pour information au Préfet de la zone de défense et de sécurité du Nord et au gouverneur de la province de la Flandre Occidentale.

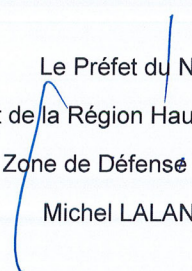

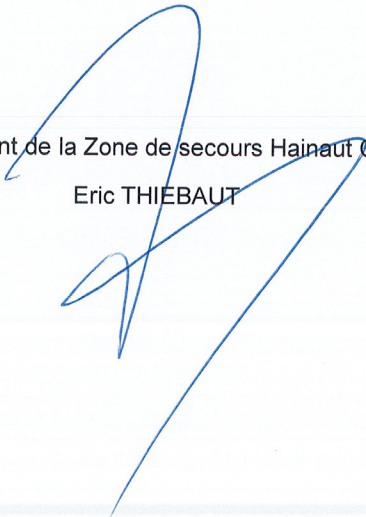
Article 13 : Règlement des différends

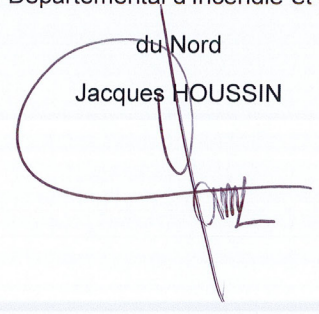
Tout différend relatif à l'interprétation ou à l'application de la présente convention est réglé par voie de consultation ou de négociation entre les parties.

  22 avril 2021
Le Gouverneur de la Province du Hainaut
Tommy LECLERCQ

Fait à Mons, en 4 exemplaires, le

Le Préfet du Nord,
Préfet de la Région Hauts-de-France,
Préfet de la Zone de Défense et de Sécurité Nord
Michel LALANDE

Le Président de la Zone de secours Hainaut Centre
Eric THIEBAUT

Le Président du Conseil d'Administration du
Service Départemental d'Incendie et de Secours
du Nord
Jacques HOUSSIN

west-vlaanderen
de gedreven provincie

PROVINCE DE HAINAUT
LE GOUVERNEUR

INFORMATIE
VLAANDEREN

Vlaamse
overheid

Project ondersteund door

Meer info

Interreg
France-Wallonie-Vlaanderen

www.interreg-fwvl.eu

[@InterregFWVL](https://twitter.com/InterregFWVL)

Met de ondersteuning van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling